

Naročnina
za državo SHS:
za celo leto naprej Din. 120.—
za pol leta „ „ 60.—
za četrt leta „ „ 30.—
za en mesec „ „ 10.—
za inozemstvo:
celoletno „ „ Din. 26.—
mesečno „ „ 18.—
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji „ „ Din. 15.—
v inozemstvu „ „ 35.—
Posamna štev. 75 par.

SLOVENE C

Gene inseratom:
Enostojna petlinna vrsta malih
oglasov po K 4.— in K 6.—
veliki oglasi nad 45 mm vr-
šine po K 8.—, poslana isto-
po K 12.—
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SKSZ.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hrane.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglašje,
zagreb 39.011, sarajev 7563, praške in dunaj 24.797

Avstrijska nevarnost.

Ljubljana, 14. junija.

O binkošti se je začela nenadoma rušiti avstrijska valuta z njene dotedanje »višine« 0-05 švicarskih frankov za 100 K v globine, izražene na curiški borzi s številkami 0-03, 0-025 itd. Valutna deruta je povzročila na Dunaju silno borzno paniko. Za 1 dolar, ki je veljal nedavno samostojno 8-9 tisoč nemških kron, so ponujali po 13-14 tisoč kron in za druge tuje valute sorazmerno, ker je vsak hotel rešiti, kar bi se še rešiti dalo. Cene najpotrebnejših živil so silno poskočile in za hlebec kruha je bilo treba plačati znesek, ki ga je prejel dober uradnik pred vojno kot svojo letno plačo. Splošna gospodarska zmešnjava je postala tolika, da je vlada sklenila borzo začasno zapreti, dokler se splošno razburjenje vsaj za silo ne poleže.

Devalvacija avstrijske krone ni noben nov pojav več. Avstrijska krona stalno pada vsled neprestanega tiskanja novih bankovcev in vsled ogromnega deficita v državnem proračunu, ki znaša na stotine milijard. Toda zadnji valutni padec avstrijskega denarja daje zaradi svoje nepričakovane hitrosti misliti tudi nam, ne toliko iz gospodarskih, ampak iz političnih razlogov.

Neovržno dejstvo je, da razpolaga avstrijska republika s prvovrstnim finančnim in davčnim uradništvom. Nekdanja avstrijska finančna in davčna uprava tudi nam ni neznana, ker je slovela zaradi svojega bistrega pogleda v žepe davkoplačevalcev. Te bistrosti pogleda avstrijski finančni uradniki tudi vojaka ni vzela in zato smo mnenja, da bi bila Avstrija že zdavnaj lahko napravila red v svojem državnem gospodarstvu in davkoplačevalcem z lahkoto izvlekla toliko, magari papirnatih kron iz žepa, kolikor jih potrebuje avstrijska republika za kritje svojih državnih izdatkov, s čemer bi bil proračun uravnotežen in zaupanje do avstrijskega gospodarstva zopet vzpostavljeno.

To pa se ni zgodilo, vsaj nobenega resnega poizkusa ni bilo zaznamovati. Zgodilo se pa to ni, ker se ni smelo tako zgoditi in smelo se ni — iz političnih razlogov.

Prvo vprašanje, deloma politično, deloma gospodarsko, kateremu se je hotela Avstrija izogniti, je bilo vprašanje »vojne odškodnine«. Če bi bila Avstrija napravila red v svojem gospodarstvu, bi se ji bila vsedla za vrat reparacijska komisija. Zato ni smelo priti do reda, ampak vladati je moral nered, deficit in praznota v državnih blagajni, čeprav so razpolagali avstrijski državljani kot posamezniki z ogromnimi kapitali. Teh papirnatih kronskih množin avstrijska finančna uprava v žepih zasebnikov ni smela videti, da jih ne bo končno pobrala reparacijska komisija. Avstrijci so raje kot na komando celemu svetu oznanjali svojo beračijo in svojo revščino, tako da je postalo čitanje dunajskih listov že naravnost dolgočasno, kakor da bi bili posegli po vseh, in sicer njim v obilni meri danih sredstvih za ureditev njihovega državnega gospodarstva.

Drugi, še mnogo važnejši moment pa je čisto političnega značaja. Danes je ni v Avstriji politične stranke in menda tudi nobenega avstrijskega državljana ne več — izvzemši morebiti nekdanje stare generale —, ki ne bi iskreno želel priključitve Avstrije k Nemčiji. Ta želja avstrijskih Nemcev je lahko pojmljiva in razumljiva. Kri ni voda, nemška kri že celo ne. Priključitvi se pa upira evropski zapad, ki pravi, da bi v slučaju priključitve Avstrije k Nemčiji ne bila zmagovalka antanta, ampak Nemčija. Strah antante pred ujedinjenjem nemštvom pa avstrijski politiki dobro poznajo in ga seveda tudi primerno izkoriščajo, dokler ga — morajo! Dokler še ni prišel pravi trenutek za odločilni politični korak, pa stiskajo iz antante, kar se iztisniti dá.

Ni pa nikakega dvoma, da bo odločilni trenutek prej ali slej prišel. Takrat Avstrija ne bo več prosila za podporo in miloščino, ker ji tega tudi treba ni, ampak bo napravila svoje. Sredstva, kakor jih uporablja danes evropski zapad, da pre-

preči ujedinjenje Nemcev, so podobna zdravilom, ki učinkujejo trenutno in ki odločilno krizo le zavlačujejo, preprečiti je pa ne morejo, tudi ne posojilna akcija, kakor nam jo javlja današnji telefon.

Takrat bo nastopil trenutek, ko se bo pojavila na grebenu Karavank pruska »pikelhavba« kot straža združenega nemštva.

Onstran Karavank pa leži lep kos slovenske zemlje, na katero mi še nismo pozabili in nikdar ne bomo. Ta kos slovenske zemlje je imel pravico odločiti s plebiscitom, ali hoče biti združen z Jugoslavijo ali z Avstrijo. Ni se pa izvršilo glasovanje o tem, če hoče biti slovenski Korotan združen z Nemčijo. To je veljavna razlika, a upoštevati v praksi se jo

bo dalo le, dokler se na Karavankah še ne bo pojavil pruski vojak. Kadar bo ta stal na grebenu, z ruskim zaveznikom v ozadju, bo prepozno.

Zato smatramo za svojo dolžnost, da opozorimo našo centralno vlado na važnost dogodkov, ki se odigravajo v Avstriji. To niso navadne borzne mahinacije, ampak za njimi se skriva nekaj več, in sicer nekaj, kar nas utegne lepega dne zelo presenetiti in veljati slovensko Koroško za — vedno. Zato je dolžnost naše vlade, ki je na zunaj zastopnica Srbov, Hrvatov in Slovencev, da z največjo pazljivostjo zasleduje, kar se v Avstriji pripravlja, in ne zanemari potrebnih diplomatskih priprav, ker niti za državo niti za Slovence ni vse eno, kje teče oziroma kje bo tekla severna državna meja.

Razprava o volivnem zakonu.

LJUDSKO ŠTETJE IZ LETA 1910 PODLAGA VOLIVNEMU ZAKONU. — PROTEST DR. ŠIMRAKA. — KRALJ ŽELI VOLITVE.

Belgrad, 14. junija. (Izv.) Danes ob 10. dopoldne je imel sejo pododbor zakonodajnega odbora, na kateri se je razpravljalo o zakonskem predlogu glede izpremembe volivnega zakona, na čigar podlagi so se izvršile volitve v konstituanto meseca novembra 1920. V prvem členu tega zakonskega predloga se naglašja, da poteče 29. junija 1923 doba sedanja narodne skupščine, ki je postala zakonodajna z 29. junijem 1921. Na podlagi čl. 4. tega zakona tvorita Medmurje in varaždinska županija skupen volivni okraj. Z ozirom na to ne drži vest, da bo Medmurje volilo z mariborskim okrajem.

Početkom seje je imel kratek referat v imenu vlade minister za konstituanto dr. Marko Trifković. Od opozicije so se seje udeležili poslanci dr. Šimrak, E. Kristan, Moskovljevič in Gjonović.

V načelni debati je govoril poslanec dr. Šimrak, ki je izjavil, da ne more biti zadovoljen z malimi volivnimi okraji. Najprimerneje bi bilo, ko bi vsa država tvorila en sam volivni okraj. Če vlada ni sprejela tega stališča, bi naj vsaj volivne okraje napravila večje. Istotako bi se morali sešteti ostanki v posameznih okrajih ter bi se morale uvesti takozvane državne liste. Nadalje je zahteval, naj se uvede čisti proporcni sistem, potem katerega samo more priti ljudska volja do izraza. Ako že ni vlada sprejela čistega proporcne sistema, naj bi sprejela vsaj sistem največjih volivnih ostankov iz bivšega zakona za konstituanto. Vlada ni sprejela niti čistega d'Hontovega sistema. Končno je naglašal, da predloženi zakon ni stvaren ter ni v korist narodu niti državi, temveč samo vladnim strankam. V istem smislu so govorili tudi ostali opozicijski govorniki.

Vlada ni sprejela niti enega predloga opozicije, ker so se vladne stranke že pred sejo načelno sporazumele. Po sporazumu vladnih strank se volivno okrožje, ki ima

več poslancev kakor upravnih okrajev, razdeli na toliko volivnih okrajev, da se izenači število volivnih okrajev s številom poslancev, ki jih voli volivno okrožje. Vsak kandidat more kandidirati v treh okrajih kot nosilec liste ali okrajni kandidat. Nosilec liste ne more biti v istem okrožju označen kot kandidat za gotov okraj. Ako nima nosilec liste namestnika in ako odstopi, pride na njegovo mesto okrajni (srežki) kandidat, ki je dobil največ glasov. Vsak tretji kandidat ima svojega namestnika.

Belgrad, Zagreb in Ljubljana volijo posebej.

Kot podlaga volivnemu zakonu služi statistika iz l. 1910. Proti je ostro nastopil posl. dr. Šimrak in zahteval, naj se vzame za podlago statistika iz leta 1920, ker je sramota za državo, ako se vrše v njej volitve na podlagi statistike, stare 13 let. Volivne škrinje se imenujejo po nosilcu liste in okrajnem kandidatu. Pri štetju glasov se postopa tako, da se skupno število volivcev deli s številom poslancev plus 1. Dobljeni količnik se vzame kot prvi volivni količnik. Liste, ki niso dobile volivnega količnika, ne pridejo v poštev pri razdelitvi mandatov. Z ostalimi listami se postopa tako, da se število glasov deli z 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100. Tako se razdeli na posamezne liste glede na število poslancev dotičnega okrožja.

Belgrad, 14. junija. (Izv.) Minister za konstituanto je izjavil na današnji seji, da je kralj osebno forsiral volivni zakon. Radi tega se vlada trudi, da bi bil predlog o izpremembi volivnega zakona sprejet še pred proračunom.

Belgrad, 14. junija. (Izv.) Pododbor zakonodajnega odbora je danes končal svoje posle ter pride predlog o volivnem zakonu pred plenum zakonodajnega odbora.

Poizkus sanacije avstrijskih financ.

Dunaj, 14. (Izv.) Vlada je sklenila ustanoviti banko, ki bo izdajala nove bankovce. Avstroogrška banka bo nadaljevala svoje delo do svoje likvidacije, ki bo izvršena koncem tega leta ali pa prve meseca prihodnjega leta. Medtem bo pa že pričela delovati nova banka, čije osnovne glavnice bo znašala 2 milijona funtov šterlingov. En milijon funtov bodo skušali spraviti skupaj

v Avstriji, en milijon pa bodo dobili v inozemstvu. Po likvidaciji avstrijske banke bo nova banka prevzela stare bankovce po določenem razmerju. Z ozirom na to vest so na današnji borzi tuje valute znatno padle. Zagreb je padel od 74.97 na 65.97, Belgrad od 299.48 na 263.58, Praga od 419.90 na 384.80.

Dr. Žerjav pozvan, da demisionira?

Belgrad, 14. junija. (Izv.) Tukaj se razširajo vesti, ki pa doslej še niso potrjene, da je ministrski svet sklenil pozvati ministra za socialno politiko dr. Gregorja Žerjava, naj poda demisijo. Kot vzrok se navajajo odkritja ravnatelja Jadranske banke Čira Kamenarovića o manipulacijah mladodemokratov z denarjem propagandnega fonda za koroški plebiscit in tehniškega fonda.

Davidovičeva akcija.

Belgrad, 14. junija. (Izv.) Na današnji seji demokratskega kluba je notranji mini-

ster Marinković obširno poročal o dogodkih v Zagrebu. Levica demokratskega kluba, ki jo tvorijo srbski samostanci pod vodstvom Davidoviča, je ostro nastopila proti vladnim odredbam tako, da se je danes razglasilo po kuluarjih karlamonta, da je položaj ministra Marinkovića omajan.

Govorice o Protičevi akciji.

Belgrad, 14. junija. (Izv.) V tukajšnjih političnih krogih se trdovratno zatrjuje, da je Stojan Protić zadnjič potoval v Zagreb ne samo z odobrenjem prvakov radikalne stranke, temveč tudi z vednostjo krone. Protić je imel sondirati teren za novo politično kombinacijo. Radi njegovega neuspeha se je reakcija v demokratskem in radikalnem klubu silno ojačila.

Jadranska železnica.

Belgrad, 12. junija.

Dve tretjini američanskega posojila se bo uporabilo za zgradbo železniške zveze od Belgrada do morja. Sicer se narodna skupščina ni dala odobrenja za posojilo, vendar je njeno odobrenje izven vsakega dvoma. Takozvana Jadranska železnica je torej zagotovljena. Vsakdo se vpraša, zakaj je Jadranska železnica tako nujno potrebna, da moramo v najbolj neugodnih finančnih razmerah sprejeti na svoja pleča tako visoka in ogromna bremena pod najtežjimi pogoji?

Po statistiki imamo v Jugoslaviji vsakoletno povprečno poldrugi milijon ton pridelkov za izvoz. Ako računamo, da je kapaciteta normalne železnice letno 3 milijone ton, a ozkotirne 800.000 ton letno, in ako vemo, da imamo preko 4000 km po večini normalnotirnih železnic, potem je gotovo, da se cela kapaciteta naših železnic pri danih razmerah nikakor ne more izrabiti, upoštevajoč pri tem tudi prevoz v notranjosti države in lokalni promet.

Na splošno rečeno: imamo torej železnice dovolj, seveda je treba z ozirom na novo konfiguracijo države marsikaterih poprav in dopolnitev. Tudi zvez na Jadransko morje nam ne manjka: 1. Ljubljana—Zagreb—Reka, 2. Sunja—Prijeđor—Šibenik, 3. Brod—Sarajevo—Metković—Gruž.

Naš izvoz se giblje večinoma proti severu in Italiji, za prekomorski izvoz še nismo zrel, ne radi pomanjkanja železnic, ampak radi slabe eksploatacije naših rudnikov. Pri sedanjih finančnih napetostih ni misliti na nikak preokret še dolgo vrsto let. Zakaj je potemtakem taka sila za Jadransko železnico?

Strokovnjaki nam zatrjujejo, da bi pri nas in pri sedanjih razmerah polovico stroškov za zgradbo vsake vrste železnic konsumiralo inostranstvo: za eksplozivne, tračnice, železne mostove, skretaice, vozna sredstva, ureditev delavnic, orodje, stroje itd. Druga polovica stroškov bi se uporabila doma za inženirje, delavce, domač material itd.

Nobenega dvoma ni, da bo Jadranska železnica tekla preko srbskega teritorija. Zaposleni bodo torej pri njeni zgradbi skoraj izključno le srbski inženirji, uradniki, delavci in upotrebljen bo domač material od srbskih dobaviteljev. Lahko računamo, da se bo Jadranska železnica gradila najmanj do pet let. Jadranska železnica pomeni toraj, da bo preko 30 milijonov dolarjev teklo skozi najmanj pet let v žepe naših srbskih bratov.

Samo sedanja večina, ki je vseskozi — izvzeto par slovenskih samostojnežev, hrvatskih demokratov in bosansko-makedonskih muslimanov — srbska, lahko zaključi tako velikopotezno eksploatacijo cele države v svojo plemensko korist. Radičevići republikanci bodo stroške te gospodarske hegemonije ravno tako plačevali, kakor mi, ki ne nosimo na tem največjem izkoriščanju cele države nobene krivde.

Z Jadransko železnico se torej sedanjí večini zelo mudi, zato je moralo tudi posojilo biti brzo zaključeno, čeprav pod najtežjimi uslovi. Kakor samostojneži in demokratje, tako so tudi Radičevići sokrivi na tem najuspešnejšem ribolovu sedanje vladne večine. Po ustavi smo sicer vsi državljani enaki, a ne pri sklepanju in ustvarjanju zakonov.

ZA PRAVICE NARODNOSTNIH MANJŠIN.

Belgrad, 14. junija. (Izv.) Vprašanje aktivne in pasivne volivne pravice narodnostnih manjšin še ni rešeno. V Versailleski mirovni pogodbi je rešeno to vprašanje samo z ozirom na občine. Oni člani narodnih manjšin, ki niso optirali za svojo narodnost, postanejo naši državljani. Med tem pa pri nas še ni bil sprejet zakon o državljanstvu, vsled česar stoje demokrati in radikali na stališču, da ne morejo imeti Nemci in Mažari pri volitvah volivne pravice. Proti temu je na današnji seji pododbor zakonodajnega odbora nastopil posl. dr. Šimrak, ki je naglašal, da bi tako postopanje bilo strahotno za našo državo napram inozemstvu. Povdarjal je potrebo, da se narodne manjšine puste v parlament, ker se tako na najlegalnejši način prepreči vsaka iredentistična akcija.

Dvanaestine še za julij.

PRORAČUNSKA RAZPRAVA.

Belgrad, 14. junija. (Izv.) Finančno ministrstvo je ustanovilo posebno komisijo, ki naj izdela zakonski načrt o državnem posojilu, ki naj se te dni predloži narodni skupščini. Vlada pripravlja tudi zakonski načrt o proračunski dvanaestini za mesec julij, ker sodi, da redni proračun za tekoče leto ne bo pravočasno sprejet. Parlamentarni klubi pa smatrajo, da bo proračun morda vseeno sprejet do 1. julija. Zaradi tega je vlada zahtevala, naj se vršita dnevno po dve seji narodne skupščine. Govori se tudi, da se vladni pristasi ne bodo prijavili k besedi v debati o državnem proračunu, da na ta način skrajšajo razpravo.

HRVATSKI BLOK IN SRBI.

Belgrad, 14. junija. (Izv.) Današnje »Vreme« prinaša na uvodnem mestu članek o poslednjih dogodkih v Zagrebu in pravi, da ni danes Belgrad v istih odnosih napram Zagrebu, kakor je bila prej Budimpešta, zakaj Mažari se niso mogli na nikogar opreti, oni pa imajo 70.000 Srbov. Ako hoče hrvatski narod popolno svobodo, naj se potegne v svoje tri županije. Ako dobi, kar hoče, naj ne prekoračijo mej teh županij, ker bi bil potem razgovor z njimi samo neprijateljski.

NEVARNOST MUNICIJE NA LJUBLJANSKEM POLJU.

Belgrad, 14. junija. (Izv.) Poslanec Ivan Stanovnik in dr. Gosar sta stavila na vojnega ministra vprašanje, v katerem opozarjata na nevarnost, ki jo tvori 400 vagonov municije na ljubljanskem polju, in na velike posledice v slučaju eksplozije. Poslanca zahtevata, naj se municija odstrani s polja in spravi v primerna skladišča.

ZA CESTARJE.

Belgrad, 14. junija. Za slučaj, da se proti sklepu finančnega odbora odpravijo cestarji, je vložil v imenu Jugoslovanskega kluba posl. Žebot vprašanje na ministra za javna dela, v katerem zahteva, naj se prekličejo vsi dosednji odloki o odpustitvah.

IZJEMNE ODREDBE V ZAGREBU.

Zagreb, 14. junija. (Izv.) Kakor se domnava, je vlada ozir. koalicija razpustila Hrvatskega Sokola in ženski društvi »Hrvatska žena« in »Katarina Zrinjska«. Izjemne odredbe v Zagrebu so še vedno v veljavi.

Belgrad, 14. junija. (Izv.) Današnje »Novosti« ugotavljajo, da objavljajo demokrate v zagrebskih poročilih lažne vesti, da bi tako okrepili koalicijo z radikali.

NAPAD JUGOFAŠISTOV NA ŽUPNIKA.

Belgrad, 14. jun. (Izv.) Jugoslovanski klub je prejel iz Makarske nastopno brzojavko: Danes sem bil po nedolžnem napaden pred množico ljudstva od fašistov. Politične oblasti so bile pasivne. — Župnik Glavac.

Dr. Beneš o dogovoru z Jugoslavijo.

London, 14. junija. (Izv.) »Times« priobčujejo razgovor svojega dunajskega poročevalca s češkoslovanskim ministrskim predsednikom dr. Benešem v Zagrebu. Dr. Beneš je med drugim izjavil: Z jugoslovanskim ministrskim predsednikom Pašičem sva se v svojem razgovoru sporazumela, skleniti nov dogovor na trdni podlagi za obdržanje sedanjega političnega sistema v Srednji Evropi. Dogovor bo služil v obrambo trianonske mirovne pogodbe. V svoji novi obliki bo imel splo-

šen značaj in bo jamčil za sodelovanje vseh treh držav. Na ta način bo dogovor mnogo prispeval k temu, da se položaj v Evropi konsolidira, ker ne bo naperjen zoper nobeno državo. Ureditve dogovora z Romunijo pride kasneje na vrsto, najbrž že prihodnje leto. Temeljil bo na isti podlagi.

Člčerin za razorožitev.

Moskva, 14. junija. (Izv.) Ruski sovjetski poverjenik zunanjih poslov Člčerin se je obrnil s posebno noto na vlade Estonije, Poljske in Finske, v kateri izjavlja, da mednarodna gospodarska konferenca v Genovi ni zadostila nadam širokih mas v Evropi. Ruska delegacija je v interesu vseh narodov stavila predlog za splošno razorožitev, ki pa je bil zaradi nasprotovanja francoske delegacije odklonjen. Zvesta svoji miroljubni politiki je Rusija sklenila obrniti se na vlade imenovanih držav s predlogom, da bi stopile v pogajanja z Rusijo glede zmanjšanja svojih vojnih sil. Ruska vlada je pripravljena pogajati se tudi z drugimi državami, katerih meje še niso končno veljavno določene.

Vojaške priprave Rusije?

Praga, 14. junija. (Rus-kulta) Vojni sovjetski komisariat je naročil v inozemstvu 1.170.000 šrapnelov, 40.000 granat in 20.000 bomb.

Češko-ruski dogovor.

Praga, 14. junija. (Rus-kulta) Trgovinski dogovor med Češko in sovjetsko vlado določa: 1. Obedve strani se obvezeta, da pretrgata vse odnose z organizacijami in zastopstvi, ki imajo svrhu strmolglaviti katerikoli izmed dogovornih vlad. 2. Obe vladi imata pravico do šefa trgovske misije s pravico diplomatskega zastopnika in dveh članov misije z enako pravico. 3. Ostali uradniki in uslužbenci trgovskih misij imajo temu odgovarjajoča prava. 4. Uvede se redni poštno-telegrafski promet. 5. Prepove se propaganda. 6. Se dajo Rusom za Češkem in Čehom v Rusiji vsa državljanska prava. 7. Se zagotovijo imovinske pravice in zabranjujejo rekvizicije in konfiskacije.

Poincare napoveduje oster boj v Haagu.

Pariz, 14. junija. (Izv.) Ministrski predsednik Poincare je izjavil glede udeležbe Francije na haški konferenci, da bo prišlo do ostrega boja med francoskim in angleškim naziranjem. Francija se temu boju nikakor ne bo mogla izogniti.

AMERIKA SE NE UDELEŽI HAAŠKE KONFERENCE.

London, 14. junija. (Izv.) Po vesteh iz Washingtona je državni tajnik Hughes sporočil, da vlada Zedinjenih držav severoameriških ne namerava poslati svojega delegata k haški konferenci. Vlada Zedinjenih držav severoameriških se bo zadovoljila s poročilom ameriškega poslaštva v Haagu. Stališče ameriške vlade je ostalo neizpremenjeno navzlic vsem prizadevanjem evropskih držav, da bi se Zedinjene države udeležile imenovane konference.

LJENIN RES BOLAN.

London, 14. junija. (Izv.) Član angleškega parlamenta O'Grady, ki se je pravkar vrnil iz Rusije, je izjavil, da je smrt Ljennina le še vprašanje par tednov. Ljennin je bolan že leto dni in ni nobenega upanja na ozdravljenje.

SPREMEMBE GLEDE PASIVNE VOLIVNE PRAVICE.

Praga, 14. junija. (Izv.) Novela k volivnemu zakonu zvišuje starost za pasivno volivno pravico od 26 na 30 let. Mandat izgubi poslanec, ki izstopi iz stranke, ki ga je kandidirala. Vojaštvo nima niti aktivne niti pasivne volivne pravice.

DRŽAVNI PRORAČUN V SEVERNI AMERIKI.

Washington, 14. junija. (Izv.) Državni proračun za letošnje leto izkazuje 1 milijardo 700 tisoč dolarjev manj izdatkov kakor v preteklem letu.

ZA OBDAVČENJE HOHENZOLLERNCEV.

Berlin, 14. junija. (Izv.) Pri včerajšnji seji državnega zbora so stali socialni demokrati poseben predlog, v katerem so zahtevali, naj se odredi vse potrebno, da se obdavčijo člani rodbine Hohenzollerncev. Finančni minister je na to odgovoril, da z ozirom na to, ker je bilo imetje rodbine Hohenzollerncev zaplenjeno, še ni prišlo do sporazuma med Prusijo in imenovano rodbino. Zato se članom imenovane rodbine še niso mogli končno veljavno odmeriti davki. Odmero davkov bo nadzoroval finančni minister.

Drugovi katehete!

Vremena, koja proživljamo, traže, da se svi katehete iz naše države sastanu i viječaju o školskim i staleškim pitanjima, koja su u savezu s tim vremenom.

Dopuštanjem i odobrenjem preuzv. g. nadbiskupa dra Antuna Bauera sazivlje Hrvatsko katoličko katehetsko društvo u Zagrebu

KONGRES KATOLIČKIH KATEHETA

iz kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca na dan 5. i 6. jula 1922 u Zagrebu sa slijedećim dnevnim redom:

Dne 5. jula u 8. sati sv. misa u prvostolnoj crkvi.

Poslije sv. mise otvorenje katehetskog kongresa u nadbisk. sjemeništu (prostorije glazbenog pjevačkog društva »Vijenac«):

1. Referent dr. D. Kniewald: »Tko traži svjetovnost nastave i uzgoja.« Koreferent prof. dr. Gregorij Pečjak.

2. Referent prof. F. Lasmann: »Obučavanje religije u osnovnim i višim školama.« Koreferent A. Mesner-Sporčić, kateheta zem. više djev. škole.

3. Referent prof. dr. J. Kalaj: »Obučavanje religije u srednjim školama.« Koreferent prof. dr. E. Leopold.

Dne 6. jula u 9. sati nastavak kongresa:

4. Referent Josip Krošl, kateheta u Celju: »Što nam je činiti, da se u slučaju fakultativne religijske obuke u školi, prijaviti što više učenika za religijsku obuku.« Koreferent Martin Medved, kateheta u Teharjah.

Pozivamo sve, koji se bave vjerskom obukom školske mladeži, bili oni samostalni vjeroučitelji ili ne bili, da na te dane pohitaju u bijeli Zagreb, gdje ih drugovi čekaju raširenim rukama. Do viđenja!

U Zagrebu, dne 8. lipnja 1922.

Hrvatsko katoličko katehetsko društvo: Predsjednik: Prof. Karlo Zloch, kanonik, Tajnik: Dr. Ignacij Repar, prisjed. nadbisk. duh. stola.

P. S.: Za učesnike kongresa pobrinut ćemo se za pogodavnu vožnju na željeznici, a za stan neka se učesnici prijave do 30. juna na adresu: Dr. Ignacij Repar, Zagreb, Frankopanska 20. II. kat, desno.

Politične novice.

† Dvoboj dr. Kukovec—dr. Vladimír Ravnihar. Dr. Kukovec je v »Jutru« zamahnul z robotim krepelcem proti tistim vodilnim članom v demokratski stranki, ki — razumljivo — ne marajo odobravati gospodarsko-politične prakse mladoliberalcev. Odgovoril mu je v današnji številki »Slov. Naroda« dr. Vladimír Ravnihar. Pariral je z rapirjem, diskretno, pa dovolj občutno. Očita dr. Kukovec nespretnost, češ težko je ustaviti kamen, ki ga sproži na poševni ravnini. (Torej se bo kamen valil dalje.) Zavrača prikriti očitek, da bi bili dr. Vl. Ravnihar, dr. Triller in drugi v zaroto zasnovali zadnjo afero, »da bi zamenjali one tri jasne zvezde, ki se svetijo na jugoslovanskem nebu.« »Sicer pa — nadaljuje dr. Ravnihar — mislite si, g. minister, da bi bila stvar manj strašna, ako bi poročilo (ravnatelja Kamenarovića) ugledalo luč sveta najprvo v drugih časopisih in potem šele v »Slov. Narodu«? Nasproti izzivu dr. Kukoveca, da tri jasne zvezde mladodemokratov rade napravijo prostor drugim, ki nudijo zadostno jamstvo, da so boljši in imajo tudi voljo delati, ugotavlja dr. Ravnihar, da je dal stranki na razpolago svojo firmo in je zanj delal, kril celo s svojo osebo marsikatero »nerodnost« ter šel v svoji potrepeljivosti do skrajnih meja. Zadnjega v javnosti iznešenega dokaza o neiskrenosti z nasprotno strani pa ni mogel prezreti; zato je odložil »časno mesto strankinega prvega podpredsednika in mesto v načelstvu stranke«. Ali bo prišel dr. Kukovec zdaj z loparjem? Neverjetno ni, ker je frakcija dr. Žerjava silno poparjena in razburjena; da z najkrepkejšimi izrazi kakor »lopovi« ne štedi.

† Nezaupnica ministru Puclju. Pucljeva zvezda tone. Za 11. junij je bil napovedan velik shod samostojnežev v Kozjem, na katerem bi imeli govoriti minister Puclj, ter poslanca Urek in Mermolja. Samostojni priganjanci so trobili o tem shodu že tedne poprej na vseh sejnih in žegnanih kozjanskem okraja in vabili ljudi na ta shod. Mi smo mislili, da bo prišlo samostojnežev kakor listja in trave, toda ni jih bilo, pač pa je prišlo obilo naših pristav, ki so samostojnim govornikom temeljito preiskali obisti in jetra vkljub temu, da so bili samostojni zavarovani v senci bajonetov. Ko se je dala na glasovanje zaupnica ministru Puclju, je vzdignilo roke natančno reci in piši samo šest samostojnežev. To je samostojne govornike poparilo, kakor nevesto, kateri ženin v zadnjem trenutku pred poroko odpove zakon. Kako pa bo ona šestorica pri prihodnjih volitvah v kozjanskem okraju prinesla zmago samostojnežem, o tem naj premišluje gospod minister Puclj sam.

† Ostra borba v socialdemokratski stranki. Že dalje časa je bilo opaziti v socialdemokratski stranki hud spor, ki je končno končal z »izključitvijo« njenih najuglednejših članov načelstva in dveh poslancev, seveda šele po tem, ko je Perič Kocmurjeva skupina začela izdajati svoje glasilo »Zarja«. »Naprejek« se je lotil sedaj skoro vseh »izključenih« oziroma izstopivših »Naprejekov« in jih neusmiljeno obdeluje, »Zarja« pa seveda tudi ne bo ostala dolžna. »Naprejek« jih je karakteriziral takole: »Dober del teh ljudi je štrebarskih pijančkov, nekaj pravih kapitalističnih tipov, vsi skupaj pa imajo toliko grehov, da bi bilo precej vagonov papirja, da bi vse opisali.« Prav v »Naprejeku« Zargonu! »Zarja« je pa zabelila izdajatelju »Naprejek« g. Zvonimiru Bernotu s tem-le ocvirkom: »P o z i v. Prosimo naše poslance, naj nam sporoče, kateremu poslancu je predsedstvo

Iz sovjetske Rusije.

(Spisal Vladimirov.)

(Dalje.)

Četrty dan po odhodu iz Taškenta smo dospeli do Aralskega morja. V šoli so nas sicer učili o Aralskem in Kaspiškem jezeru, ker smo pač stali pod nemškimi vplivom. No Rusi in tamošnji narodi ju poznajo samo pod imenom morje.

Iz Taškenta do Aralskega morja je okrog tisoč verst. Ni me volja pisati o ribolovu in izvozu aralskih rib, ki je v dobi boljševiške nacionalizacije produkcije in trgovine takorekoč popolnoma zaspal. Kajti celo domačinom je bilo prepovedano ribariti in prodajati male ribe potnikom na postaji. Vse je vzel v roke sovjet in sovjet je potem oskrboval Turkestan z ribami tako, da so bili še vojaki v času pomanjkanja govejega mesa siti gnilih in smradljivih aralskih rib. V 19. letu pa, ko je bil Turkestan zaprt na vseh straneh in je primanjkovalo drv celo za promet po železnicah, so s suhih in negodnimi ribami kurili lokomotive.

No, ne to, ampak nekaj drugega hočem poudariti, kar je v zvezi z Aralskim morjem, namreč sol. Na tej postaji kakor tudi naosednjih, ki se nahajajo v bližini morja, leže veliki skladi in kupi soli iz Aralskega morja. Peljite se za tisoč kilometrov dalje proti Rusiji, pa boste občutili grozno pomanjkanje soli, in to v času, ko je pot v

Rusijo odprta in sol leži na kupih pri železnici. Onstran Samare do Moskve pa je primanjkuje tako, da dobite zanj vse, kar vam kmet more dati. A tu jo pripravljajo in nabirajo Kirgizi od mladega do starega vsi in trgujejo z njo zdaj javno, prej pa ko je bila prosta trgovina prepovedana, tihotapskim potom. Za prazen nič smo si jo lahko kupili tačas, ko smo stali na postaji, desetke pudov; za nekaj funtov suhih marelic ali rozin pa bi mogli natovoriti vagon; onstran Volge do Moskve pa smo jo prodajali po sedemdesettisoč rubljev za pud (= 16 kilogramov). V Moskvi sami smo izvedeli, da so ravno v tistih dneh naložili monopol na sol po vsej Rusiji. In kdor si ni dal pravočasno dopovedati o tem, pa jo je pripekljal še v Moskvo, so mu dokazali tako, da mu jo je milica vzela in zagrozila z zaplato.

Čez Mugodžarske gore smo se vlekli po polzevo. Onstran njih pa smo kmalu dospeli v žitorodne kraje Aktjubinskega okraja. Tu podnebje in zemlja pričenjata izgubljeni turkestanški značaj. Občutili smo, da se bližamo evropskim tlor.

V Orenburgu na kolodvoru so nas čakali milicionerji s puškami in »črezvyčajka« z revolverji. Milicionerji namreč opravljajo pod sovjetskimi strojem službo carskih policistov, »črezvyčajka« pa tajne policije in žandarmerije obenem. »Črezvyčajnaja slédstvennaja komissija«, ali krajše »črezvyčajka« imenovana, je postavljena

predvsem v to, da izsleduje vsake vrste »kontrarevolucijo« in se bori proti špekulaciji in dezertertvu. Izmed vseh sovjetskih organizacij je Rusu ta tajna sledilka najbolj zoprna. Delala je med drugimi neprijetnimi stvarmi tudi vsakovrstne hišne preiskave in preiskave po vlakih ter odjemala potnikom živila, ki so jih peljali s seboj več nego je dovoljevala postava. Ta postava pa je dovoljevala v času nedovoljene zasebne prodaje in trgovine tako malo, da se je ni držal nihče, ki je imel priliko nakupiti več bodisi za sebe ali za prodajo.

Ob pogledu na to neprijetno sledilko, ki nas je torej čakala na postaji, mi je postalo tesno pri srcu, kakor da bi ga bil kdo z obročem obvezal. Nič dobrega nisem pričakoval. Preiskava je bila gotova stvar. Takih in podobnih preiskav sem bil za časa triletnih služb v sanitarnem vlaku sit več ko preveč. Vendar se mi je nerazumljivo zdelo, da prihaja tajna sledilka zdaj, ko je z ozirom na špekulacijo izgubila takorekoč svoj pomen, ko je vendar sovjetska vlada po vsej Rusiji še istega leta pomladi dovolila z dekretom o naravnem davku tudi prosto prodajo in trgovino.

Na podlagi te odredbe ima vsak potnik pravico prepeljati pet pudov raznih živil. Za nas ujetnike pa, ki smo odhajali v domovino, je bilo to še posebej poudarjeno, tako da se nam ni bilo treba bati za svoje stvari. Vendar sem si mislil: v sovjetski Rusiji je vse mogoče, tembolji, ker smo

že zapustili ozemlje turkestanke republike in se nahajamo v »centralni« ruski republiki.

Tajna sledilka z milico pa je medtem obstopila pred zadnje tri vagona in ni pustila nikogar ne ven ne noter. Ljudstvo, ki se je nabiralo okrog, je razganjalo. To so bili trije vagoni, ki smo jih dobili z ujetniki iz Perovske. Nestrpo smo čakali izhoda tembolji, ker nihče ni vedel, zakaj delajo preiskavo ravno v teh vagonih. Po enourni preiskavi so odšli. Tedaj smo izvedeli, da so iskali neke ukradene zlatnine v Perovsku in so radi suma preiskali tri perovske vagona. Našli niso ničesar, kar so iskali, drugih stvari pa se niti doteknili niso. To nam je dalo poguma, da smo postali živahnejši.

Po odhodu mož postave je okrog našega vlaka kmalu vse oživel. Prihajali so ljudje in kupci in napravili pravo tržišče. Bili so seveda tudi taki, ki so prosili vbojajme; špekulanti orenburški pa so od nas pokupili turkestanke sadeže in živila. Seveda smo transportarji kaj hitro poizvedeli o krajevnih cenah na orenburškem trgu, ki se nahaja za postajo ob cesti, ki pelje v eno uro oddaljeno mesto. Na trgu je bilo par javnih tehtnic, kamor smo nosili tehtat prodane stvari. Bili so pa med kupci tudi taki, ki so nosili ročne tehtnice s seboj, kar je bilo še udobnejše in seveda tudi ceneje za nje pri sklepanju kupčije. (Dalje.)

skupščine v Belgradu ustavilo dnevnic, ker se ni udeleževal sej. Stroške povrne-
mo. Delavstvo, ki ni organizirano v social-
demokratski stranki pa pravi: To bo še
lušno!

+ Tudi brez Radića. Protičev »Radi-
ć« piše z ozirom na možnost rešitve sr-
bo-hrvatskega spora, da je rešitev spora
mogoča z Radićem sporazumno ali pa tudi
brez Radića. Treba je le skleniti novo do-
bro ustavo in vzpostaviti dobro upravo in
nezadovoljstvo ljudstva bo ginilo tudi na
Hrvatskem, z nezadovoljstvom vred pa tudi
Radićevi pristaši.

+ Zopet donavska federacija. Turinska
»Stampac« se peča s politiko Francije na-
pram Avstriji in ugotavlja, da se Francija
še ni odrekla misli na ustanovitev donav-
ske federacije, ki bi bila naperjena proti
Nemčiji. Nova avstrijska vlada je baže tej
ideji zelo naklonjena, zlasti predsednik Sei-
pel. Italijanska diplomacija mora budno pa-
ziti na Seiplovo delovanje. List opozarja
dalje malo antano na nevarnost, ki ji preti,
če pride do ustanovitve federacije.

+ Novi mažarski parlament. Po dose-
danjih volilnih rezultatih bo razpolagala
mažarska vlada z večino 162 poslancev. Ce-
lokupna opozicija bo štela okoli 80 poslan-
cev. Zanimivo je, da so dobili mažarski le-
gitimisti komaj okoli 30 mandatov.

Seja višjega šolskega sveta

dne 13. in 14. t. m.

Prvi dan so bili navzoči vsi člani razen za-
stopnika staršev, drugi dan so se pogrešali tudi
zastopnik kmetijstva, zastopnika profesorjev in za-
stopnik zdravstva.

V začetku je poročal predsednik dr. Berv o
raznih poslih, ki so se rešili po zadnji seji. Med
drugim je omenil sledeče: Sklep šol. leta bo letos
na vseh šolah na bivšem Kranjskem 27. t. m., spi-
ževala po se bodo razdelila 28. t. m. Zrelostne iz-
pite bo delalo 528 kandidatov. Če se dovoli za to
potrebni kredit, bo v počitnicah več srbohrvatskih
učiteljev, ki jih bodo vodili učitelji iz Srbije. — Na
vprašanje kan. Vraberja, kaj je s katehetskimi
nagradami, izjavi, da je višji šolski svet zanje po-
treben znesek postavil v proračun in upa, da se bo
sprijel tudi v državni proračun.

Kan. Nadrah je vložil dve interpelaciji, eno
zaradi blasfemij, ki so jih nekateri (5) učenci mešč.
šole v Krškem napisali v zgodbe sv. pisma, drugo
zaradi učitelja Bitenca v St. Vidu nad Ljubljano.
Glede prve interpelacije je prebral predsednik dr.
Berv poročilo ravnateljstva meščanske šole v Kr-
škem, ki trdi, da je šola tozadevno brez krivde.
Interpelant opozarja na razne nevarnosti, katerim
je mladina prepuščena zunaj šole. Ko je šel na
sejo, je videl v neki izloži zelo nemoralno sliko,
ki obenem sramoti katoliške redovnike. Tudi pri
telovadbi naraščaja v telovadnih društvih pride
mladina lahko v zelo slabo družbo. Na predsednikov
poziv, naj stavi interpelant konkretne predloge, iz-
javi, da jih je štivil že več, med drugim, naj bi
šolska oblast ustanovila v večjih krajih društvo za
varstvo šolske mladine, ki naj bi življenje mla-
dine zunaj šole nadziralo in odstranjevalo pohuj-
šanje, pa noben teh predlogov ni prišel do izvr-
šitve. G. Plavšak predlaga, naj se postavi na spored
prih. seje, kako bi se dalo izvesti, da bi učitelji
nadzorovali šolarje pri naraščajski telovadbi. Pred-
log se sprejme. Mi pa predlagamo, naj društvo
»Prerode«, ali še bolje naše krščansko žensko, usta-
novi društvo za varstvo šolske mladine, ker je silno
potrebno. — Glede učitelja Bitenca obljubi g. pred-
sednik, da se bo preiskalo, kaj je resnice na ob-
dolžitvah, ki jih je v dveh številkih objavil »Do-
moljub«, in da se bo o tem poročalo na prih. seji.

Poročevalec dr. Poljanec poroča o raznih
kompetentih za srednješolske službe in predlaga
tropredloge za ministrstvo. Glede učitelje za ročna
dela predlaga, naj se zahteva od njih tudi izpit iz
gospodinjstva, kar se soglasno sprejme. Tudi v tem
mu prihrdi zbor, da naj bi bile na meščanskih šolah
učiteljice ročnih del literarne učiteljice.

Poročevalec Wester poroča najprej o svo-
jem nadzorovanju na raznih šolah, kako je videl
različne metode, pa tudi tem metodam odgovarjajo-
če različne — uspehe. Nato predlaga tropredloge
za več razpisanih služb.

Oba poročevalca sta povdarjala, da za celo
vrsto služb ni kompetentov.

Poročevalca Gabrček in Gangl sta po-
ročala o prošilcih za učiteljske službe. Pri njihih
poročilih je šlo sicer vse gladko, samo pri dveh
službah ne. Šola za celjsko okolico kar ne more
dobiti nadučitelja. Višji šolski svet je imel že v
prejšnjih sejah s to šolo veliko opravila in tudi v
tej seji se je za to šolo izgubilo veliko časa in ve-
liko besed ter je nazadnje prišel do sklepa, naj se
služba še enkrat razpiše. Druga epizoda je bila,
ko je velika večina glasovala za to, da se učitel-
jica Frančiška Zemljanova iz Boh. Bistrice pre-
mesti v Ljubljano. Večina je s tem pokazala, da
boče biti pravična tudi nasproti učiteljsvju kršč.
prepričanja. Ravnatelj Jelenc je pa vzplamtel v
»svetici« jezi in je zapretil svojim političnim somi-
šljenikom, ki spravljajo »klerikalce« v Ljubljano,
da bo o tej zadevi na zborovanju govoril.

Poročevalec dr. Karlin je poročal o neka-
terih disciplinarnih zadevah, med drugimi tudi o
bivšem nadzodniku Kabaju, ki je bil svoj čas spo-
ročil višj. šol. svetu o dveh učiteljih, da sta »kle-
rikalki« in Slomikarici in zato slabi državljanki.
G. Kabaj za to poročilo ni dobil pohvale od višj.
šol. sveta in je sedaj nadučitelj.

Ko je poročevalec svoje poročilo dovršil, ga
je vprašal kan. Nadrah, če mu je kaj znano o
slavnih delih učitelja Miklavica v Borovnici. Ker

ni bilo predsedstvu nič znano, je omenil nekaj teh
del in prosil, naj se pošlejo tozadevni akti pri
okr. šolskem svetu.

Sledila je razprava o tem, kaj naj se stori,
da se zabranijo moralne nevarnosti, katerim je iz-
postavljena mladina, ki se vozi v šolo in iz šole
po železnici. Znana sta iz zadnjega časa dva slu-
čaja pohujšanja pri tej vožnji, ki glasno kličeja
na pomoč. Vsi zborovalci so bili edini v tem, da
morajo imeti ti šolarji vedno svoje vozove, da mo-
rajo biti v njih ločeni po spolu in da se jim mora
dati primerno nadzorstvo. Najtežje je vprašanje,
kdo naj jih nadzoruje. O tem so se povedali razni
nasveti. Višji šolski svet bo o tem premišljal in
postavil to točko na spored prihodnje seje. Dobro
bi bilo, ko bi tudi drugi krogi o tem razmišljevali
in pomagali najti odgovor na to težko vprašanje.

Omembe vredno bi bilo še to, da je zastopnik
katehetov priporočil višj. šol. svetu, naj razmisli
o tem, kako bi se dalo pomagati šolarjem, ki je-
cljajo, da se navadijo pravilnega govorjenja. Ker
tehkih učencev ni veliko, bi zadostoval zanje za vso
Slovenijo en strokovni učitelj.

Še to ugotev koga zanimati, da je pokrajinska
uprava obsodila na smrt tisti mehki l, ki so ga
doslej izgovarjali po šolah pri proteklem deležniku,
in ukazala povsodi trdi l (= v). Posebna enketa
strokovnjakov se bo posvetovala o tem, kako bi se
ta odlok najbolje izpeljal.

Za kateheta na Višu se je imenoval p. Engel-
bert Klasinec, za katehete v Ljubljani gg. Žerjav,
vikar v Novem mestu (l. dekliška lj. š.), in gg.
kaplana pri sv. Petru v Ljubljani Pintar (IV. deška
in Barje) in Tomc (I. deška). V St. Vidu nad Ljub-
ljano se je ustanovila stalna katehetska služba.

Dnevne novice.

— Malo več takta. Blejci so priredili
na čast visoki kraljevi dvojici minolo sobo-
to prekrasno razsvetljavo. Motili so pa lepo
slovesnost samo blejski Sokoli. Sredi le-
pega petja obeh združenih pevskih zborov
na Bledu so začeli Sokoli vpiti, da se milo
izrazimo. Kralj in kraljica sta ubrano petje
poslušala na terasi, ko je pa petje motilo
kričanje, sta izginila s terase. Nič manj ne-
taktivno so se obnašali nekateri varnostni
organi, ki so bili poslani iz Ljubljane na
Bled, da pazijo na red in mir. Ponoči so pa
bili tako glasni, da jih je moral neki doma-
čin svariti. V vinski navdušenosti so se vo-
zili po jezeru in se proti jutru prekucnili
v vodo. Domačin, ki jih je prej opominjal,
jih je moral reševati. Zjutraj sta bila iz
kraljeve okolice poslana dva orožnika k do-
tičnemu domačinu s prošnjo, da bi skrbel
za nočni mir. Značilno!

— Mladinska jajčna afera. V današ-
njem »Slov. Narodu« nadaljuje ravnatelj
Kamenarović razkritja o mladinskih špekulacijah.
Na podlagi pismene izpovedbe biv-
šega centralnega ravnatelja »Balkana«, g.
Pogorelca izvemmo namreč, da je Praprotnik
v dobi, ko je ministral v Belgradu dr.
Kramer, izposloval po dr. Žerjavi v mari-
borskemu Nemcu Kokoschinegu izvoznico
za 10 vagonov jajc na ime »Jadranske ban-
ke«, za kar je ta kot protiuslugo dal Jugo-
slovanski demokratiški stranki na razpolago
en vagon manufakture, katera je prvotno
bila namenjena za državno oblačilnico v
Srbiji, pa ga je firma »Balkan« v Ljubljani
po nalogu Praprotnika za 189.018:75 K pro-
dala. Praprotnik je bil demokratiški stran-
ki kredit v višini tega zneska dovolil, še
preden je bil od »Balkana« Jadranski banki
nakazan. Tozadevni račun je v banki vknji-
žen pod »Kmetijski fond, v roke g. dr. Gre-
gorja Žerjave, Ljubljana.« Stvar z »Balka-
nom« še ni poravnana in prosi g. Kamen-
arović Žerjave za tozadevna pojasnila. —
Zdaj bi bilo le še zanimivo izvedeti, ali tudi
ta vsota ni vnešena v blagajniško knjigo
demokratske stranke? Zanimivo je tudi to,
da so mladinski listi lani lagali v volivne
namene o dr. Korošču, da je izvažal jajca;
zdaj pa izvemmo, da so se ravno mladini mar-
ljivo bavili z jajčjo kupčijo v prid svojim
nevnknjiženim »političnim, kulturnim in so-
cialnim institucijam«. Zdaj tudi razumemo,
zakaj je od belgrajske vlade v tistem času
bil prepovedan vsak izvoz jajc v Švico, da
ne bi bila mogoča konkurenca s Praprotni-
kom in njega protežiranci in protektorji
v mladinskem »ožjem krogu«. Počasi pride
vse na dan.

— Umrl je Lipnici na Štajerskem gosp.
Rudolf V a g a j a, zlatomašnik in duhovnik
ljubljanske škofije. Rojen je bil pri Sv. He-
leni dne 26. marca 1842, v mašnika posve-
čen 28. julija 1867. Do svoje upokojitve je
bil v redu benediktincev s sedežem v Ad-
montu.

— Prosimo vse one osebe in podjetja,
ki smo jim te dni poslali prošnje za pod-
poro, da jih blagovolijo v kar največji meri
vpoštevati, ker je stanje društva obupno.
Večje zneske bomo hvaležno objavili v ča-
sopisju. — Odbor za akad. dan PDJA.

— Legar v Naklem v šoli. V Naklem
je zbolel šolski voditelj za od dveh zdrav-
nikov konstatovanim legarjem. Za okolico
je lahek legar še bolj nevaren, kot težak,
ker lahki znaki ne povzročajo vedno toliko
pazljivosti kot težki. — V Dolenji vasi so
pa trije slučajni legarji.

— Enakopravnost. Narednik Nikola Li-
sac iz Belovara je bil odpuščen iz vojne služ-
be, ker je njegova žena članica »Hrvatskega
Sokolca«.

— Suša v Hercegovini. V Hercegovini
je nastopila silna suša, ki je uničila skoro
vse poljske pridelke. Ljudje obupavajo, ker
jim vse prošnje za pomoč, naslovljene na
Belgrad, nič ne pomagajo.

— Silajen govor ministrskega predsednika.
Na zadnji seji parlamenta je odgovarjal Pašić
na interpelacijo posl. Vidakovića glede dobro-
voljcem priznane zemlje na sledeči način (po
stenografskem zapisniku): »Gospodo! Pitanje
je Vidakovića, postavio je pitanje, kakvo je
rešenje vlada donela o dobrovoljcima na Krfu.
Kako svaki dobrovoljac dobiva po 5 hektara
zemlje, v slučaju da pogine dat će se njegovim
nasljednicima, ako nima nasljednika ne može
nikom prodati drugomu ili kakvom svom ro-
djaku ili Srbinu. (Nastane smeh. Klub zemljo-
radnikov in Jugosl. klub prostirata proti te-
mu, da bi se smela zemlja prodati le Srbu. Posl.
Moskovljević očita Pašiću, da govori proti
pozitivnim zakonom. Nastane silen vik. Pašić
nadaljuje.) »Gospodo! Pitanje je Vidakovića
postavio je pitanje, kakvo je rešenje donela
vlada o dobrovoljcima na Krfu. Onda sam ja
kazao: Kada smo doneli, onda ne možemo ni
da uzimamo. Onda da citiram pa bit će i to da
bude. Mi amo doneli onda, hoće da se bori
a Srbini, odnosno za srpsku stvar bori. Dat
ćemo docnije. (Medju poslanicima nastaje smi-
jeh i dobacivanje. Jedan poslanik viče: »Onda
su »Balkanove« Bajade zaista tačnel« Pašić
nastavlja.) Onda docnije, kada smo počeli da
prikupljamo dobrovoljce po Americi i po dru-
gim krajevima, mi smo to sami po sebi razu-
meli, da svaki onaj koji je došao i bori se za
oslobodjenje našeg naroda, mi smo priznali,
da mu treba dati 3 hektara zemlje dobre i 5
hektara loše zemlje. To je tako i tako se po-
stupalo i to se zlorabi«. S tem je Pašić svoj
govor končal in se vsedel.

— Za muslimanske svečnike. Sarajevski Ju-
goslovenski list poroča, da je ministriški svet odo-
bril kredit 2.411.942 Din, ki se takoj izplačajo va-
kuifskemu sabornemu savjetu (najvišja musliman-
ska cerkvena instanca) kot razliko povišanih pre-
jemkov in draginskih doklad muslimanskim sve-
čnikom.

— Pozor! Piše se nam: Tudi jaz sem se ude-
ležil svečane operne mladinske (?) predstave v
ljubljanskem gledališču 8. t. m. ob 3. uri popoldne.
Predstava je bila res umetniška, a za mladino ni
bila! Tisto javno poljubovanje na odru, tisti balet
mladih bahantini, to pač ni za mladino! Na ta na-
čin ne bomo mladine boljšali in naj pišemo magari
sto moralnih pridig v »Prerode«.

— Vrtno veselico v Bukovčici nad Škofjo Loko
so napravili dne 5. t. m. Čisti dobiček je bil name-
njen za popravce ceste. Uspeh je bil sijajen, kajti
čistega dobička je bilo nad 15.000 kron. Na vzporedno
je bila igra »Trije tičiki«, katero so domači diletanti
igrali v popolno zadovoljnost občinstva. Duša vsej
prireditvi je bil bukoviški učitelj Štefko Schein; za
svojo neutrudljivost, požrtvovalnost in rodoljubnost
zasluži javno pohvalo in zahvalo. Na vrtni veselici
smo videli tudi novega župnika ž. g. Benedičiča, ka-
teremu »Vikemo: Dobro došel!

— Železniška nesreča. Brzovlak, ki odhaja
iz Budimpešte ob pol osmih zjutraj v Gradec,
od katerega se nekaj železniških vagonov v
Rabu odklopi in odpelje preko Sopronja na Du-
naj, je 14. t. m. med postajama Biatrobagy in
Herczaghalom skočil s tira, ker je bila železni-
ška proga pokvarjena. Lokomotiva in dva va-
gona sta nevarno mesto že prevozila, ko so se
pokvarile tračnice in se je vlak vsled tega raz-
trgal na dva dela. Četrty vagon, kakor tudi je-
dilni voz, ki je bil za njim, in dva nadaljnja va-
gona so strmoglavili preko nasipa. Pod razvali-
nami enega vagona so našli dve človeški trupli.
Ena izmed žrtve je soproga šleškega velepo-
sestnika pl. Reichensteina, druga pa bančni
ravnatelj Lovacs. Štiri osebe so bile težko, 20
pa lahko ranjenih.

— Nesreča v kamnolomu. Ko je Matevž
Rus v rudniškem kamnolomu v Zagorju razstre-
ljeval skale, se je dinamit predčasno užgal in je
zadel strel Rusa v obraz. Ponesrečenca je ob-
vezal okrožni zdravnik dr. Tomo Zarnik.

— Lastno mater in sestro je psoval Karel
Krivic na Jesenicah. Sestro Katarino je sunil v
trebuh s tako silo, da je omedlela. Nato se je
sprl in opraskal delavca Ivana Slabeta in je ob
tej priliki prostaško žalil kralja Aleksandra. Oro-
žniki, kateri so o tem izvedeli, so krivca zaprli.

— Nepošten uradnik. V Nišu so areti-
rali Stanojlo Petrovića, blagajnika tamkajšnje
finančne uprave, ker je silno zapravljajal. Doga-
li so pozneje, da je poneveril iz blagajne pri-
bližno pol milijona kron. Pri njem so našli še
nekaj nad 200.000 K. Hotel je pobegniti v
Bolgarijo, pa ga je pijanjevanje predolgo za-
držalo v Nišu.

— Prepovedani hrvaški listi. V Jugoslaviji
so prepovedali hrvaška lista »Danica Hrvatska«, ki
izhaja v New-Yorku in list »Zajedničar«, ki iz-
haja v Pittsburgu.

Društvo Nestlé je razpisalo za svojo znano
švicarsko čokolado tekmo s številnimi nagradami.
Več v današnjem oglasu.

Štajerske novice.

š Polzela. Tudi pri nas smo kraljevo
poroko slovesno praznovali. Ze na pred-
večer je bila Polzela krasno razsvetljena.
Ne samo zasebne hiše in šola, tudi ceste
so dobile električno razsvetljavo, katero
je dal narediti tovarnar g. doktor Wildi
na lastne stroške, ter jo je ta dan daroval
občini v stalno brezplačno uporabo z
električnim tokom vred. Na dan poroke
se je delavstvo z zastavo in godbo udele-
žilo sv. maše. Po končani službi božji so
se vsi na povabilo g. dr. Wildija podali v
tovarno, kjer je občinstvo čakalo drugo

presenečenje. Celokupno delavstvo, ki je
ta dan dobilo tudi polno plačo, s tovarni-
škim uradništvom, vsemi javnimi funkcionarji
in vsemi uglednimi občani vred, je bilo z jedjo
in pijačo bogato pogoščeno. Za duševno razvedrilo
je skrbela godba na pihala in moški pevski zbor.
Poslala se je tudi udanostna brzojavka na dvorni mar-
šalat v Belgradu. Ker je g. dr. Wildi švi-
carski državljani, zaslužil to z velikimi
stroški združeno patriotično delovanje v
prid občinstvu in državi občno priznanje
in javno zahvalo.

š Zgradba porodnišnice v Mariboru. Dne 12. t.
m. se je v mestni poštovalni dvorani v Mariboru
vršilo zanimivo zborovanje »Društva za stavbo po-
ročnišnice v Mariboru«. Porodnišnica s 120 poste-
ljami se zgradi kot specialen objekt obstoječe javne
bolnice ter je namenjena tudi za slovenski del
Koroške ter za Prekmurje. Duša te akcije je dr.
Toplak. Pripravljalnemu odboru je predsedoval žu-
pan Drčar, ki je v ponedeljek tudi vodil občni zbor
društva. Po referatu dr. Toplaka o pomenu in nujni
potrebi porodnišnice se je izvolil stalni odbor in si-
ced: častni predsednik okrajni glavar dr. Lajnišič,
ga. Maistrova, predsednik župan Grčar, podpred-
sednik dr. Rosina, tajnika dr. Toplak in ga. Mate-
kova, blagajnika Cimmerman in ga. Grčarjeva, nad-
zorstveni svet: dr. Toplak, pred. okr. sod. dr.
Toplak, minister na razpoloženju dr. Jankovič,
doktor Ribič, doktor Mulej, častno razodišče
docent d. Matko, dr. Podlesnik, dr. Ipavc. Od vin-
de že potrjena pravila so se brez ugovora sprejela.
Docent dr. Matko je izrazil željo, naj bi društvo de-
lovalo složno z društvom »Protituberkulozna liga«. Ob
zaključku je župan Grčar ponovil svoje mnenje,
da se ne zanašajmo na državo, ki ne more skrbeti
za take sicer potrebne socialne naprave, moramo
se zanašati le na svojo lastno moč.

š Dr. Badel obsojen. Lastnik usnarne Badel
v Mariboru, dr. Badel je bil pri ponovni razpravi
pri okrajnem sodišču v Mariboru obsojen na 24 ur
zapora in 500 Din globe, ker ni imel v izloži
prodajalne na Glavnem trgu predpisanih cen. Za-
deva bo imela najbrž še druge posledice. Badel
je navedel celo vrsto prič, ki so v nasprotju s
pričevanjem policijskega organa, ki je zadevo ova-
dil, pričale, da je imel cene razstavljene ob času,
ko je policijski organ trdil nasprotno. Tudi dr.
Badel vzdržuje svoj zagovor, da je policijski or-
gan, ko je bil pri njemu v prodajalni, se izrazil, da
bi ga ne ovažil, ako bi ga ne bil Badlov pomočnik
Ozebek razžalil.

Gospodarstvo.

g Gospodarska zveza v Ljubljani (mlekar-
ski oddelek), je prejela iz Nemčije večje šte-
vilo ročnih strojev posnemalnikov za gospo-
dinje. Stroji posnamejo na uro okrog 60 litrov
sladkega mleka in stanejo z vsemi pritlikalnimi
vred, to je: posnemalnik, toplomer, ščetke,
razni ključji itd., Din 525. Prednost posnemal-
nih strojev obstoji v tem, da dobi kmetijska
gospodinja popolnoma sladko smetano, iz ka-
tere je mogoče izdelati najfinejšo presno ma-
slo in popolnoma sladko posneto mleko, ki
je porabno za ljudsko hrano, kakor tudi za
krmljenje mladih živali. Računa se, da dobi-
mo s posnemalnikom 1 in pol do 2 kg več
presnega masla iz 100 l mleka, kakor pri po-
snemanju v latvicah, vsled tega se nabava
stroja kaj hitro poplača. Vsak stroj se resnim
kupcem razkaže v obratu v mlekarini Gospo-
darske zveze. Pri sedanjih draginskih razme-
rah je smatrati ceno teh posnemalnikov kot
izredno nizko, zlasti še, ker zahtevajo trgo-
vine v Hrvatski za podobne stroje 100 odstot-
kov več.

g Ljudska posojilnica v Ljubljani je zviša-
la s 1. julijem 1922 obrestno mero za hranilne
vloge od 3 na 4 odstotke.

g Vinske razstave leta 1922. Vinarski in
sadjarski odsek kmetijske družbe za Slovenijo v
Mariboru je na svoji zadnji seji dne 10. t. m.
sklenil, da se udeležijo z vini iz svojega območja
1. pokrajinske obrtne razstave v Mariboru, po
možnosti pa tudi 2. vinske razstave v Zagrebu
in 3. vinske razstave v Belgradu, ki se namera-
vata prirediti prihodnjo jesen. II. ljubljanskega
velesajma se kot tak letos ne udeležijo, ker se ni
oglasilo zadostno število udeležencev. Vinograd-
nikom iz ptujskega, ormoškega, celjskega in bi-
zelskega vinskega okoliša priporoča udeležbo z
vini na letošnjih sadnih, oziroma vinskih razsta-
vah v Ptuj, oziroma Celju. Obenem je odsek
sklenil, zaprositi kmetijsko družbo v Ljubljani,
da dá v to svrhu odseku na razpolago na mari-
borsko oblast pripadli del državne podpore, katero
je družba prejela od ministrstva poljoprivrede i
voda v svrhu pospeševanja in uprizoritve vinskih
razstav. Podpora je razdeliti z ozirom na povr-
šino vinogradov. Odsek je med drugim na željo
zainteresiranih krogov sklenil tudi, da se označ-
ba »savsko-sotelski vinski okoliš« opusti, v rabo
pa stopi označba »Bizelska vina« za vina, ki se
pridelajo v sevniškem, kozjanskem in brežiškem
okraju. Končno se je odsek baval s težkimi pri
izvozu naših vin ter sklenil ponovno podvzeti
tozadevne potrebne korake, posebno glede po-
speševanja izvoza naših vin v Avstrijo pri pre-
dostojnih trgovskih pogajanjih med Jugoslavijo in
Avstrijo. Vedno rastoči pridelovalni stroški, zmi-
raj višji davki ter vinska konkurenca posameznih
vinorodnih pokrajin v lastni državi, popolno
mrtilvo na vinskem trgu, ker ni izvoza, ogrožajo
obsto našega vinogradništva. Potrebno je torej,
da storimo vse, kar bi zamoglo istemu koristiti.
K tem pa moramo prištevati tudi vinske raz-
stave v svrhu reklame za naša vina. Pozivlj se
torej vinogradnike že sedaj, da se prijavijo na
udeležbo ter gredo odseku pri njegovih strem-
ljenjih na roko, ga vsestransko podpirajo, da bo
uspeh namenjenih razstav tem boljši. Natančnejša
navodila glede udeležbe na posameznih vinskih
razstavah slede.

g Žitni trg. Cene žitu so bile v Vojvodini
sledeče: pšenica 16.00 K, oves 12.00 K, kuzuza
12.90 K, pšenična moka (št. 0) 22.50 K. — Ten-
denca nastalna.

g Izvoz švicarskega sira. Dosedaj je bil
dovoljen svoboden izvoz sira iz Švice le v malih
količinah po 5 kg. Za večje količine je bilo po-
trebno posebno dovoljenje. Od 15. junija na se

sme izvoziti iz Švice do 50 kg sira brez posebnega dovoljenja.

g Lokomotive iz Mažarske. Lokomotive, ki so jih popravljali na Mažarskem, so prispele na dan kraljeve poroke v Jugoslavijo. Osemnajst so jih poslali v Zagreb, 17 v Subotico, v Ljubljano pa menda nič.

g Uvoz naše klavne živine v Francijo. Na več vprašanj interesentov glede uvoza klavne živine v Francijo se je ljubljanska trgovska in obrtniška zbornica obrnila za pojasnila na francoski konzulat v Zagrebu, od katerega je dobila sledeči odgovor: Uvoz govedi, ovc, koz in prešičev, ki so jugoslovanskega izvora, je soglasno sklepu z dne 15. decembra 1921 dovoljen, toda samo, ako so transporti naloženi direktno na gotove klavnice, ki so zato pooblašene. Začasno smejo sprejemati vse vrste živine klavnice v Strassburgu, Mühlhausenu in Marseillu, a klavnica Nancy sme sprejemati samo kostrune. Uvoz za Strassburg se ima vršiti čez carinarnico v Kehl, za Mühlhausen čez ono v Neuenburgu. Transporti se odposilijo po železnici do klavnice in se opremijo z uvoznim dovoljenjem, katero se mora vrniti carinarnici v teku petih dni s pričevalom živinozdravnika, ki potrdi, da se je živina poklala. Kostruni, za katere se pri prehodu v Kehl konstatira, da so zdravi, se smejo odposlati v klavnico v Nancy. Uvoz za Marseillo je dovoljen samo po morju; v Marseillo se spravi živina v sanatorij, odkoder ne sme drugam nego samo v klavnico v Marseillo in to najdalje v teku 10 dni.

g Trgovska pogodba med Poljsko in Jugoslavijo. Kakor poroča varšavska »Wicczorna Gazeta«, je stopilo vprašanje sklepa trgovske pogodbe med Jugoslavijo in Poljsko v odločilen stadij.

g Cene kruhu v Berlinu. Ker so se povišale mezde pekarskim delavcem je povišana cena kruhu na 16 mark za 1400 g. Pri nas so cene dvakrat večje, zato ker je pri nas domovina žita.

g Spor med mlinarji in žitnim zavodom v Podkarpatski Rusiji. V Podkarpatski Rusiji je prišlo do spora med ondotnim žitnim zavodom in 300 rusinskimi mlinarji, od katerih je zahteval žitni zavod odškodnino v znesku 5.000.000 čk. za nedobavljeno moko, ki so jo imeli mlinarji dobaviti na izdane mlevne certifikate v dosti večji meri, kakor se je to zgodilo. Mlinarji so se pa branili plačati odškodnino, češ da je bilo certifikatov izdanih dosti več, kakor se je žita dejansko zmlelo in da se je mnogo certifikatov izgubilo in so bili duplikati iznova šteti mlinarjem v škodo. V sporu se je naposled sporazum dosegel v toliko, da bodo plačali mlinarji moko, katero so sami porabili v svojih podjetjih ter poravnali 10 odstotkov pravih stroškov, a žitni zavod ne bo več od njih moke zahteval na certifikate.

g Dunajski Čehi. Kakor znano, živi na Dunaju več tisoč Čehov. Zadnja leta so se začeli zanimati za gospodarska podjetja. Ker jih vlada ni hotela podpirati, so segli po samopomoči. Ustanavljali so najprej konsumna društva, pozneje tudi druga gospodarska društva, češko tiskarno, češko nakupovalno društvo, društvo čeških krojačev, čevljarjev itd. Največja družba dunajskih Čehov je nova eksportna družba dunajskih mizarjev. Njih izdelki gredo največ preko avstrijske meje in sicer na: Češkoslovaško, v Jugoslavijo, na Romunsko, Poljsko, Balkan, da celo v prekmorske dežele. Ta družba se je nedavno tega preustrojila v delniško družbo s kapitalom 100.000.000 avstrijskih kron. — Drugo važno mesto zavzema češka nakupovalna družba. Sprejema člane češke narodnosti ne glede na njih poklic. Več članov enega in istega poklica je ustanovilo svoj odbor. Tako so nastali: odbor trgovcev s kolonialnim blagom, odbor krojačev, čevljarjev, kovinarjev itd. Družba je kupila že dve veliki hiši. V eni teh hiš se jako lepo razvija društvo krojaških mojstrov »Čeh«, ki izdeluje žensko in moško obleko ter zalaga dunajske in druge grosiste. — Važno je društvo tapetnikov, ki lepo uspeva, saj je izplačalo za leto 1921. 20 odstotno dividendo. — Da se postavijo povsem na svoje noge, so si ustanovili svoj denarni zavod, ki je češkim obrtnikom vsekako v veliko oporo. — Za kreditnim zavodom so si ustanovili svoj narodni dom. Kupili so hotel »Pošto«, kjer se zbirajo dunajski Čehi v moderno opremljeni restavraciji na posvetovanja in razvedrilo. — Na tem mestu moramo omeniti še eno češko podjetje, namreč tiskarno. Zbralo se je nekaj zavednih dunajskih Čehov, pa so kupili od majhnega češkega tiskarja, ki je bil v denarnih stiskah, tiskarno s češkim dnevnim časopisom »Videnski Denik«. Tiskarna je prva češka delniška družba dunajskih Čehov. Za l. 1921. je bila izplačana 50 odstotna dividenda. Naročil ima dunajskih in celo inozemskih toliko, da jih ne more v določenem času izvršiti. Tiska se v češkem, nemškem in v drugih jezikih. — Poleg navedenih večjih gospodarskih podjetij imajo Čehi na Dunaju še veliko število manjših obrtnih družb. In pa koliko hiš so Čehi nakupili. Za pest čel K kupiš lepo hišo. Dunajski Čeh dela, zaslužek hrani in si utrjuje svoj gospodarski položaj.

BORZE.

Zagreb, 14. junija. (Izv.) Devize: Berlin 23.125—24. Dunaj 0.465—0.50. Budimpešta 7.25—7.50. Bukarešta 47.50—49. Italija (izplačilo) 362—365 (čeki) 360—40. London 323.50—328. Newyork 70.50—72. Pariz 630—650 (včeraj 647.50—672.50). Praga 138.50—140. Švica 1340—1375. — Valute: Ameriški dolarji 69—71.25, češkoslovaške krome 135—137, nemške marke 23.50—24.50, romunski lei 0—50, italijanske lire 358—359.

Belgrad, 14. jun. (Izv.) Berlin 23.25, Dunaj 0.49, Newyork 72, London 325, Milan 364, Praga 139.50, Bukarešta 50, Budimpešta 7.85.

Curib, 14. junija. (Izv.) Berlin 1.70, New-

york 525.50, London 23.51, Pariz 46.175, Milan 26.10, Praga 10.05, Budimpešta 0.50, Zagreb 1.83, Bukarešta 3.60, Varšava 0.12, Dunaj 0.0325, avstrijske krone 0.0375.

Berlin, 14. junija. (Izv.) Dunaj 1.705, Budimpešta 30.21, Milan 1550.55, Praga 594.75, Pariz 2741.55, London 1390.75, Newyork 311.61, Curib 5952.55.

Praga, 14. jun. (Izv.) Dunaj 0.27, Berlin 16.80, Rim 259, Budimpešta 4.85, Pariz 457, London 232.875, Newyork 51.95, Curib 993, avstrijske krone 0.27, italijanske lire 256.

Dunaj, 14. jun. (Izv.) Zagreb 65.97—66.03, Beograd 263.58—263.82, Berlin 60.95—61.05, Budimpešta 18.97—19.03, London 86.775—86.825, Milan 962.70—963.30, Newyork 19.494—19.506, Pariz 1714.50—1715.50, Praga 384.90—385.10, Sofija 133.45—133.55, Curib 3723.75—3726.25. — Valute: Ameriški dolarji 19.394—19.406, francoski franki 1709.50—1710.50, italijanske lire 957.70—958.30, jugoslov. dinari 263.58—263.82, romunski lei 124.94—125.06, češkoslovaške krone 384.90—385.10, madžarske krone 19.02—19.08.

Ženska moda v Ljubljani in na Dunaju.

Imel sem pred kratkim priložnost govoriti z nekim višjim uradnikom dunajske kriminalne policije, ki se je mudil tu povodom pravkar končanega procesa zoper policijskega uradnika Matjašiča, katero afero je pravzaprav odkrila dunajska policija. Ta funkcijonar je izrekel o naši ženski modi tako uničujočo in za nas tako poniževalno kritiko, da je ne moremo in tudi nečemo našim čitateljem zamolčati. Morda bo vendar kaj zaleglo.

Na vprašanje, kako mu naša Ljubljana ugaja, je dotičnik odgovoril približno to-le:

»Mudim se tri dni v Vašem lepem mestu, katerega sicer poznam površno že od prej. Lehko vam rečem, da se mi zelo dopade in da je zelo napredovalo, odkar sem bil zadnjič tu. Imate pravcato velikomestno življenje, vsaj kar se tiče ženske mode. Zatrjujem vam, da sem že veliko videl na svetu in da je ni kmalu stvari, ki bi me kot izkušnega policista spravila iz ravnotežja. A tako razuzdane in tako razkošne ter zajedno grde ženske noše še nisem videl niker. Pomislite: srečal sem pri Vas na ulici gospodične in gospe — ne morda demimondke, marveč poštene — ki niso imele na sebi drugega, nego nekako žaklji podobno, zadaj pa do pod plečmi izrezano, do kolen ali malo čez nje segajoče krilo, brez rokavcev, brez spodnjega krila, neke vrste popolnoma prozorno pajčevino kot nogavice in »čevljičke« iz rokavičarskega usnja. Videl sem mater, ki je peljala otroški voziček ter imela poleg sebe poldoraslo 13—14 letno hčer. A krili obeh bili sta enako dolgi, to je kratki do kolen in prav gotovo nisem vedel, katera izmed njih je mati, katera hči; gotovo bi lahko nosila mati hčerino krilo in obratno hči materino. Srečal sem pa tudi no-sečo žensko, ki je imela ravno tako do kolen segajoče krilo, namesto, da bi se bila oblekla svojemu stanu primerno. In videl sem — last non least — dekliča, kakih 14 let starega, ki, dobesedno vzeto, ni imelo drugega na sebi, nego kratko, moškemu sacco podobno krilce, dolgo ravno toliko, da je pokrilo nekako zadnji del telesa, spodnje hlačice in čevljičke brez nogavic. Nože in sicer stegna visoko gorj bila so popolnoma nagaj!

Pri nas na Dunaju smo sicer zelo tolerantni, dasi morda ne preveč moralni, a taka noša bi bila pri nas izključena, dasi bi nam bilo pri naših desolantnih razmerah pač zelo všeč, če bi lahko shajali pri ženskih oblekah z 2 do 3 metre blaga in bi nam ne bilo treba kupovati našim ženskam za eno obleko 5 in več metrov. Da se pokažejo pri nas na ulici tako »oblečene« ženske, kakor hodijo pri vas nemoteno okoli, imamo takoj hrup in trušč. Garantiram vam, da se vsi vajenci, fujakerji in druge »javne osebe« takim damam obesijo na pete ter jih spremljajo z velikim smehom in dovpti, tako da bi morale bežati osramočene in bi morale intervenirati varnostna straža.

Znano vam bode, gospod urednik, da smo imeli oziroma še imamo razne plesne dvorane, n. pr. Blumensäle, Sofiensäle, Stadtgutsäle, kjer se prirejajo javne maskerade. Zlasti v Stadtgutsäle je podjetnik prirejal neke vrste maskerad, ki jih plaketiral v češkem jeziku kot »Vělkolepe šibřinky«. Lahko si mislite, da se žensstvo na takih prireditvah ni ravno odlikovalo po morali, kakor mi tudi ni treba razlagati, čemu so posečali moški te plesne. Ali to vam povem, imel sem neštetokrat pri takih prireditvah inspekcijsko službo in govorim iz lastne izkušnje, da niti ena teh žensk, teh mask, ni bila daleko tako — toaletirana, pardon netoaletirana, kakor so Vaše žene in dekleta v Ljubljani na ulici! Saj že policijski agent, ki je imel službo v garderobi, tako »oblečene« obiskovalke ne bi bil pustil v dvorano ter bi jo bil že pri vходу odvrgel. Le v letih nekako okoli 1890, ko je še obstajalo znano veliko predmestno zabavalšče Schwen-der's Colosseum v XIV. okraju, pojavile so se naenkrat takozvane debarderke, čijih kostum je do pitice podoben Vaši ženski noši na ulici. (Débardeur, francoska beseda, pomeni malo oblečenega, razgaljenega, robatega teža-ka, ki v južnih morskimi mestih nosi blago iz ladij. Opomba uredništva). To so bile ženske, večinoma demimondke, ki niso imele družega na sebi, nego trikot in neke vrste plavalnih hlačic. Izgledale so prav tako, kakor še dandanes pri variété-predstavah gotove vrste artistke pri svojem delu n. pr. telovadbi, ali pa, če hočete, prav tako, kakor vaše ženske

na ulici, če si še par centimetrov svojih krilc odsežejo proč. A te razuzdanosti nismo dolgo trpeli in debarderke so kmalu izginile s pozorišča. Le z debarderkami in pa z baletnimi krili da se vaša ženska noša primerjati, a z razložkom, da to, kar je na odru lepo, decentno, dopustno, — vzbuja na ulici smeh, nejevoljo, kritiko in pohujšanje.

Tako sodi dunajski policijski uradnik po kratkem bivanju pri nas, o naši ženski modi. Mi pa pravimo še tole. Ali ni to za nas sramota, da prekaša Ljubljana, dozdevno »dolga vas« v takih stvarih veliko »mesto? Nihče drugi ni kriv, da hodijo naše ženske tako na pol nage okolu, nego naši stariši in naši možje. Ti nabavljajo hčeram in ženam obleko ter imajo v rokah, izpremeniti smer te mode. A tudi šolskim oblastvom, šefom raznih uradov, bank, podjetij, kjer so nastavljene ženske, dana je možnost, nastopati zoper take izrodke mode. Saj je tudi dvor sam nastopil zoper nemoralnost v obleki pri poročnih slavnostih, zahtevajoč da morajo ženska krila segati 20 cm do tal. Če je dvor dal tak vzgled, zakaj bi ne šlo tudi drugod? In ali je ta noša morda ekonomična, zdrava, lepa? Ne, stokrat ne! Samo nogavice »Florstrümpfe« imenovane, stanejo po 300 kron in več, ne da bi jih mogla lastnica »nositi« dalj nego 6—7 dni, na kar mora kupiti nove; kaj pa vse drugo? Seveda potem plače ne zadostujejo! Koliko boleznih so si ženske, ki hodijo tako razgaljene okolu, že nakopale in koliko katarov, ki so se ali pa se še le bodo izpremenili v jetiko. Končno menimo, da ga ni futurista, ekspresionista ali bogve kakega — »ista«, ki bi hotel trditi, da je ta moda lepa. Saj stoji v nasprotju z linijami ženskega telesa, z estetikom, z okusom.

Žensstvo v naših mestih pa zastruplja s to svojo nemoralno nošo tudi kmetsko ljudstvo. Že vidiš po vaseh ob nedeljah pri naših kmetih polagoma pojave te mode kajti exemplar trahunt ali slabi zgledi vlečejo. — Tudi po naših ulicah v Ljubljani sami opazuješ že lahko mlekarice s kratkimi krili. In neki znani zimski turist, prijatelj našega lista, nam je pravil, da je srečal letos po zimi v najhujšem mrazu v loških hribih pod Sv. Ožboltom kmečko žensko, ki je imela zametasto, globoko izrezano jopo, kratko krilo in lakaste polčevljičke. Tako našemljena je gazila 30 cm globok južen sneg!

Nismo puritanci in ne prihaja nam na misel, zahtevati, da naj bodo ženska krila tako dolga, da se vlečejo po tleh. Ne, vse kar je prav. Naj bodo dostojna, taka, kakor zahteva dvor in segajo naj 20 cm do tal ali kakor smo poprej rekli pri angleških kostumih »fussfrei«. Tudi nimamo nič proti temu, če je obleka »halsfrei«. A globok décolleté, kakor ga vidiš po ljubljanskih ulicah in kakor ga še špansko-dvorni ceremonijel ne pozna, — naj izgine z ulic ter gre nazaj v plesne dvorane, odkoder je prišel. Naše ženske naj ne hodijo po ulicah tako oblečene, kakor za na bal ali pa kakor da so pripravljene skočiti v kopeli. Kdaj se bode vedelo naše žensstvo spametovalo? Morda takrat, kadar bodo začeli naši hudomušni čevljarski vajenci posnemati svoje dunajske »kolege«, ter zasmehovati ženske s tako modo na ulici? Ali so naše ženske res izgubile vsak čut za dostojnost, moralo, žensko čast? Upamo sicer da ne, a mislimo, da je zadnji čas, da presedlamo. — J. L.

Ljubljanske novice.

Ij Protestni shod zoper nedostojno nošo se preloži s petka, 16. t. m., na prihodnjo sredo, 21. junija. Ura ostane ista, polosma. Prosimo, naj se resno misli o tem in nasvetujejo konkretni predlogi, kako čut moralnosti, ki nam ga hočejo popolnoma ubiti, čuvati in dvigniti. — »Prerode«.

Ij Dobitki tombole »Kluba Primorke«, ki se bo vršila dne 18. jun. na Kongresnem trgu so izloženi v oknih urada za pospeševanje trgovine in obrti na Dunajski cesti in tvrdke Mejáč, Prešernova ulica. (k)

Ij Rekrutovanje. Komanda dravske divizijske oblasti je odredila, da se na praznik, dne 15. junija in v nedeljo, dne 18. junija 1922 n e vrši rekrutovanje. Mladenci, ki so pozvani na 15. junija in 18. junija 1922 k naboru, se dne 22. junija 1922 predstavijo rekrutni komisiji. Pričetek uradovanja ob 7. uri zjutraj. Bogoslovci se točno ob 7. uri skupno predstavijo komisiji.

Ij »Krekov prosvetac« se danes udeleži pogreba provincijala P. Avgušlina Čampa, radi tega odpade nameravani izlet. — Voditelj.

Ij Osnovna šola v Mostah priredi razstavo ročnih del, risarskih in pismenih izdelkov danes v četrtek, dne 15. jun. 1922 od 8. do 18. ure v šolski telovadnici.

Ij Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo je na svojem rednem občnem zboru dne 14. maja 1922 izvolilo sledeči odbor: načelnik Jan-ko Hojan, podnačelnik Anton Kadunc; I. blagajnik Ivan Breskvar, namestnik Jakob Strgar; II. blagajnik Karel Blatnik, namestnik V. Friškovec, tajnik Herman Zupan, namestnik Maks Izanc; četopoveljniki: Tomaž Kavčič, Karel Strukelj in Josip Lapajnar, pobočnik Janko Vidmar. Izvoljeni odbor je vladni komisar potrdil in ga dne 12. t. m. zaobljubil. — Želimo, da novoizvoljeni odbor deluje za Ljubljano, Ljubljana pa naj ga res vsestransko podpira.

Ij Zahvala. Za krasno uspehi akad. dan PDJA, ki je prinesel lep znesek 44.867 K, se

tem potom »Kolu jugoslov. sester« v Ljubljani za njegovo požrtvovalno sodelovanje najtopleje za hvaljujemo. Predvsem pa moramo za njih trud na tem mestu izreči svojo iskreno zahvalo ge. Lindnerjevi, ge. prof. Šantljevi in ge. Medičevi. Istotako se najsrečneje zahvaljujemo onim maloštevilnim gospodičam, ki ne prihajajo samo na naše zabave, temveč so nam priskočile tudi pri resnem delu na pomoč. V ostalem omenjamo v tej zvezi, da se vrši nabiralna akcija v Mariboru, Celju in Novem mestu v nedeljo, 18. t. m. — Odbor za akademski dan PDJA.

Ij Občni zbor Filharmonične družbe v Ljubljani se vrši v ponedeljek, dne 3. julija ob 8. uri zvečer v mali dvorani Filharmonične družbe na Kongresnem trgu. Dnevni red: Otvoritev po pred-sedniku, poročilo tajnika, poročilo blagajnika, zvišanje članarine, volitev novega odbora, volitev delegatov za občni zbor Glasbene Matice, predlogi in nasveti. — Odbor Filharmonične družbe v Ljubljani. (k)

Ij Koncert v hotelu »Tivoli«. V četrtek, dne 15. junija t. l. od 16. do 20. ure. Igra god-ba dravske divizije. Vstopnina prosta. Se pri-poroča Vekoslav Dolničar. 2364

Ij Policijska kronika. Posestniku Ivanu Taškarju je bilo na Ljubljanskem polju iz kozolca ukradene 300 kg detelje, vredne 2000 K. — Delavcu Ivanu Resniku je bila ukradena 200 kron vredna ura. — Policija išče Ivana Terbežarja z Malega vrha pri Šmarju, ker je osumljen, da je ukradel kolo. — Francu Parklju je bilo v Šelen-burgovi ulici ukradeno kolo znamke »Es-ka«, vredno 4000 K. — Francu Mezek je bila na Glavnem kolodvoru ukradena srebrna ura z double verižico. — Učiteljci Pavlini Tomšič s Sv. Petra ceste 4 je bila na Glavnem kolodvoru ukradena usnjata listnica, v kateri je bilo 3000 kron. — Direktorju Mihaelu Solgu iz Zagreba je bila v Ljubljani ukradena črna usnjata listnica, v kateri je imel 2800 kron denarja. — Delavcu Ivanu Mraviju je bilo v neki šupi na Viču ukradeno iz žepa 1000 K denarja. — 3 tedne star kozliček je bil ukraden Franciški Jamnik v Zgornji Šiški. — Graščaku Adolfu Gale v Zgornji Šiški je bilo iz kozolca ukradenih 2000 stebel zeljnatih prisadov. — S ponarejenim ključem je neznani, 35 let stari mož, srednje velikosti, suhega, podolgastega obraza, malih, pristrizhenih, rjavih brk odprl sobo krojaškemu mojstru Jerneju Grošlju in odnesel blaga v vrednosti 10.000 kron.

Cerkveni vestnik.

PIJ XI. O RIMSKEM EVHARISTIČNEM KONGRESU.

Globoki pomen zadnjega mednarodnega evharističnega kongresa, ki se je koncem minolega meseca vršil v Rimu, je za neudeležence še-le prav razviden iz pisma, ki ga je sv. oče Pij XI. takoj po sklepu kongresa poslal svojemu kardinalu vikariju Pompiliju. Pismo slove:

»Pred malo dnevi smo imeli veselje, da smo sredi ogromnega venca preljubih otrok, ki so prihiti iz vseh delov sveta v to vzvišeno mesto, da proslave Jezusa v sv. Evharistiji, otvorili XXVI. mednarodni evharistični kongres in izrazili sladko upanje, da celo trdno zaupanje, da bo vlevažni dogodek popolnoma uspel. Temu upanju je sledila resničnost, ki nam je napolnila dušo s svetim veseljem. V preteklih dneh smo z najživejšim zanimanjem in rastočim ganotjem sledili razvoju programa in se v duhu vdeleževali vsega, kar se je tu vršilo, bodisi v sejah kongresa bodisi pri cerkvenih funkcijah. In s posebnim zadoščenjem nismo opazili samo pobožnosti in vneme, marveč pravo navdušenje, s katerim so verniki svojemu Jezusu, izpremenjenemu v hostijo miru in ljubezni, izkazovali svojo nežnost in častili Ujetnika svetih tabernakljev z nastopi, ki so vredni mesta, katero je središče katoliškega sveta in sedež Kristusovega namestnika. Resnično znamenit zaključek in venčanje kongresovih del je bil včerajšnji dan, ko je mesto papežev in mučenec slavilo apoteozo Evharistije, ki so jo v zmagovalju nosili po slovesno okrašenih cestah mesta, sredi neštete, verske radosti prevzete množice. To je bil dogodek tako velike in vesoljne važnosti, da bo zapustil v znamenitostih krščanskega Rima eno najsijajnejših strani. Nad vse potolaženi po teh dokazih vere in pobožnosti do najsvetejšega oltarnega Zakramenta, se zahvaljujemo predvsem božjemu usmiljenju, ki nam je sredi mnogih britkosti teh usodepolnih časov že ob začetku našega pontifikata prihranilo okrepitev, kakor večje nismo mogli pričakovati. Toda naša hvaležnost ne more drugače, kakor da se razširi tudi na tiste, ki so s čudovito spretnostjo pripomogli do dobrega uspeha teh slovesnosti. Prav posebno pa velja izraz našega očetovskega priznanja Tebi, naš ljubljani sin, Tvojim neposrednim sodrtnikom, kakor tudi vsem članom različnih odsekov, ki so s svojim delom pripomogli do tako zmagovalnega izida. In sedaj, ko so katoličani celega sveta posvetili Jezusu, žrtvi ljubezni za celo človeštvo, svoje srce, bomo neprestano molili, da se zakladi večnega življenja, ki so se v teh dneh veselja in sprave zbrali na grobu svetih apostolov, v arenah, ki jih je rdečila kri mučenec, v veličastnih rimskih bazilikah in celo v mističnih skrivališčih katakomb, ne izgube, marveč tvorijo mnogoobetajoči začetek druge vrste evharističnih kongresov. Naj bi Jezus, Kralj miru, dobrotljivo razširil svoje kraljestvo na vse socialne sloje in dodelil, da bi se sedaj, ko so se ljudje objeli v veri in ljubezni, nad zemljo, prepojeno s krvjo in solzami, razprostrla lepa mavrica miru in da bi iz mistične skrinje svetih tabernakljev poletel proti nebu go-

leč z mirovno oljino vejico. S to željo podeljujemo Vam vsem apostolski blagoslov.»

c Prvi obširni življenjepis Pija XI. je pravkar izšel izpod peresa dr. Marka Bierbauma, bivšega kaplana na nemškem Campo Santo v Rimu. Podatki so iz prvih virov. Večino je pisal palermški kardinal Luaidi, prijatelj in tovariš sv. očeta iz dijaških let. Knjiga je izšla v založbi Bachem v Kolinu.

Mariborska porota.

Tri tajne razprave.

Prvi dan je bil določen za tri nejavne razprave zločina posilstva. Peter Šipek oproščen, Jakob Kokali obsojen na 6 let, Franc Vavpotič na 14 mesecev težke ječe.

Oče in hči ubijalca.

Dne 13. junija se je tretjič razpravljalo o uboju Franceta Zorjana, viničarja v Lastomercih pri Radgoni. Zorjan se je jezil, ker mu je njegova žena Antonija znosila vse iz njegove hiše na dom njenih staršev Hvalič. Dne 11. oktobra so Hvaličevi napadli Zorjana, katerega žena je še hujšala svojega očeta na svojega moža, ki je v tem napadu zunaj hiše z ubito črepinjo obležal mrtev. Njegov tast ni pustil, da bi ga bili sosedi zanesli v hišo; rekel je, naj ga vržejo v stranišče. Izprva je žena prevzela vso krivdo nase, kar na ni bilo verjetno že z ozirom na izpoved priči, ki so videli, da je ubitega tudi Hvalič udaril. Pri drugi razpravi, kjer je oče skušal zvaliti vso krivdo na hčer, se je premislila in obdolžila očeta kot tistega, ki je njenemu možu prizadel smrtni udarec z motiko. Pri tretji razpravi se delata oba nedolžna. Ona prizna, da je moža, hoteč ga braniti, nesrečno udarila le po hrbtu,

ne pa po glavi. Opoldne prekinjena obravnavanje, se je popoldne nadaljevala.

Socialni vestnik.

s Delavske razmere v Ameriki. »United States Railway Labour Board«, posredovalni urad med delodajalci in uslužbenci železniške stroke, je sklenil znižati plače delavcev železniških delavnic za 7 centov, prožnih delavcev pa za 9 centov, z motivacijo, da bi železniške družbe s tem prihranile 10 milijonov dolarjev na leto. Na ta način bi se mogli osebni in tovarni tarifi znižati, ne da bi družbe trpele izgubo. Delavci, katerih je pol milijona, se ne mislijo udati in stopijo najbrž v stavko.

s Davek na posle. Na predlog socialdemokratov je avstrijski parlament sprejel zakon o davku na posle, ki ga bodo pobirali za nazaj od 1. marca t. l. Kdor ima enega posla, ne plača nič. Kdor pa ima dva ali več poslov, bo moral plačevati 2 odstotka od plače in od vrednosti drugih prejemkov (hrane, stanovanja, obleke i. t. d.) poslov. Od celokupnih dohodkov tega davka dobi občina 40 odstotkov, če ima nad 4000 prebivalcev pa 50 odstotkov. Ostalo dobi dežela, ki mora porabiti 30 odstotkov za dobrodelne namene.

Orlovski vestnik.

Zlet v Tomišelju. V nedeljo dne 25. junija t. l. priredi Ljubljansko orlovsko okrožje svoj zlet v Tomišelju pod Kum. Ta zlet bo združen z javno telovadbo. Spored je sledeči: Ob 12. zbirališče

pri dolenskem mostu (gostil. Čušnovar). Točno ob četrt na eno odhod z vozmi v Tomišelj, kjer bodo slovesne litanije. Po litanijah javen nastop. Po telovadbi prosta zabava s srečelovom na telovadišču. Pri telovadbi in zabavi svira godba. Opozarjajo se vsi bratski odseki in krožki, da se zleeta v kar največjem številu udeležev, da damo ognja in navdušenja našim najmlajšim bratom, da jim pokažemo s tem svoje bratstvo in naklonjenost, ker Orel v Tomišlju tvori najmlajši odsek v Ljubljanskem okrožju. Vabijo se tudi bratski odseki in krožki: Moste, Dev. M. Polje in Hrušica, da skupno z nami poletje, da bo naše število kolikor mogoče častno. Obenem vabimo tudi druge naše prijatelje, da se udeležijo prireditve. Bog živi! — Okrožni odbor.

Turistika in sport.

Nogometna tekma. Česki atl. footb. Club Praga: Ilirija se danes ponovi. Iliriji je uspelo pridobiti Č. A. F. C. v zadnjem hipu še za eno tekmo v Ljubljani. Pričetek zopet ob 18. uri.

Č. A. F. C., Praga: Ilirija 1:2. Češki gostje so včerajšnjo tekmo proti Iliriji izgubili z 1:2, vendar se mora priznati, da popolnoma nezastuženo. Bil je Iliriji v taktičnem oziru daleko nadmočni. V polju so izvedli prekrasno kombinacijsko igro, ki je potisnila domače moštvo tekom drugega polčasa v defenzivo. Pred golom pa je Č. A. F. C. docela odpovedal: strelji so ali izgrešili cilj ali pa do strela tudi v najugodnejših situacijah sploh ni prišlo. V današnji igri, ko se bo Č. A. F. C. od naporene vožnje odpohčel, bo nedvomno igral boljše ter bo napel vse sile, da včerajšnji nezastuženi poraz popravi. — Ilirija je igrala včeraj sorazmerno slabo, razen enega ali dveh so bili posamezni igralci močno pod formo. Sploh se more računati, da bosta obe moštvi danes v boljši formi in da bo današnja tekma mnogo zanimivejša od včerajšnje.

Sportni meeting na Bledu. O priliki bivanja kraljevske dvojice na Bledu priredi Sportna Zveza na Bledu velik sportni meeting, ki bo obsegal: Kolesarsko dirko Ljubljana—Bled, 50 km, motociklistično non stop kvaliteto vožnjo na isti progi, plavalno tekmo s tekmovalcem gospodov, dam, tekmo v skokih in waterpoolu, tek okrog jezera na 6,5 km, izlet avtomobilistov na Bled in cvetlični korzo avtomobilistov, motociklistov in kolesarjev, nogometno tekmo dveh prvorednih moštev v Zaki. Dan se določi pravočasno; podrobnosti razpis teh tekem bo v Sportu, ki izide v sredo, 21. t. m. Vse one, ki se nameravajo udeležiti teh tekem, opozarjamo, da danes na meeting, ki bo imel nalogo, reprezentirati naš sport. Udeležba je mogoča vsem sportnim klubom Jugoslavije.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Psihrom. diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padavina v mm
13.6, 21 h	733.1	15.5	1.7	dež	—
14.6, 7 h	733	15	1.2	obl. jvzb.	3.7
14.6, 14 h	732.4	18.9	2.3	obl.	—

Dobra žena in mati ima doma vedno nekaj steklenic lekarn. Feller-ja prijetno dišečega »Eisfluida«. Dobro služi za drgnjenje hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kozmetikum za usta, kožo in glavo. Je mnogo močnejši, izdatnejši in delujoči kot Franc. žganje. 3 dvojn. stekl. ali 1 špecij. steklen. z zamočim in poštino pošlje za 72 K: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 134, Hrvatske.

Perfekten korespondent

s večletno prakso, vešč slovenskega in nem. jezika ter strojepisja, se pod zelo ugodnimi pogoji sprejme. Starost nad 27 let. Vstop čimprej ali najkasneje 1. avg. Reflektira se samo na prvo moč. Ponudbe: Maribor, poštni predal št. 34.

2 manufakturnista

dobro prodajalca, zmožna nem. in slov. jezika ter aranžiranja izlozb, se pod zelo ugodnimi pogoji sprejmeta. — Reflektira se samo na prve moči. — Ponudbe: Maribor, poštni predal št. 34.

Spretnega žagjarja

iščem za žago samico v Hudem grabnu pri Lešah. — Nastop takoj. — Plača po dogovoru. — Ponudbe na naslov: VALENTIN ŠVAB, mlinar v Lešah hiš. št. 23, p. Brezje.

Izurjene SODARJE

iščem za takojšnji nastop v stalno delo pod zelo ugodnimi pogoji. Pismene ponudbe na: Anglo - Jugoslavensko Petrolejsko d. d. ZAGREB, Strossmayerova ulica 6. 2367

Služkinja za kuhinjo

dobi takoj službo. — Vprašati je treba v restavraciji »SLON«, Ljubljana. 2339

Ali ste že poslali naročnino?

Potrjim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš nad vse ljubljani, nepozabni soprog, oče, brat, gospod

Andrej Žerjav

mizarski mojster

v 62. letu svoje starosti 14. t. m. previden s sv. zakramenti v Gospodu zaspal. Pogreb bo v petek, 16. t. m. ob 8. uri zjutraj iz hiše žalosti na farno pokopališče. Naj počiva v miru!

Borovnica, dne 14. junija 1922.

ŽALUJOČI OSTALI.

Parna žaga Fran Ravnika

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Nerazdrte stelaže in pudelni

so na prodaj pri tvrdki FRANC KS. SOUVAN. — Nadaljna pojasnila se dobivajo v detajlni trgovini tvrdke na Mestnem trgu 25 v Ljubljani.

Prvovrstno specijelno angleško in češko sukno, modne in športne obleke, pelarine, pouršnike, raglane, dežne plašče, perilo i. t. d. priporoča turdka

Drago Schwab,

(preje Schwab & Bizjak), Ljubljana,

Dvorni trg šte. 3. — Pod Narodno kavarno.

Agilne zastopnike

sprejme pod ugodnimi pogoji Glavno zastopstvo L'Union francoske zavarovalne družbe v Parizu. — Začasna pisarna v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 33.

Iščemo delavce in delavke za ščetarski obrt.

Zunanji delavci, ki so že dalj časa opravljali ta dela, dobe stanovanje in hrano. Vprašanja na: EM. WEISS IN DRUG, Zagreb, Savska cesta 66. 2366

Iščemo poštenega in vestnega

raznašalca

pod jako ugodnimi pogoji. —

Ponudbe sprejema: DRAGO BESELJAK, anončni zavod, Ljubljana, Sodna ulica št. 5.

Pozor pred nakupom bakrene žice!

Ker se dogajajo pri Elektrarni Zagradec številne tatvine bakrene žice, prosimo, da iste ne kupujete od sumljivih ljudi, temveč take ljudi takoj prijavite policiji ali orožništvu. Kdor tatu zasledi, dobi nagrado 10.000 kron. — ELEKTRARNA ZAGRADEC v VIŠNJIGORU 2361

Gramofon z 42 ploščami v najboljšem stanju naprodaj za 2500 kron. — Pojasnila daje tajnik občine Marija - Gradec od 8. do 12. ure. 2357

PSICA volčje pasme, ki sliši na ime »Centas«, se je izgubila na pasji razstavi. Kdor kaj ve o njej, naj sporoči na naslov: IVAN RUS, Grosuplje.

Na prodaj je dobro ohranjen klavir (Konzertflügel).

Več povedo na Bledu v trafiki poleg glavne pošte. 2378

PRODAM več konjskih oprem.

Naslov pove upravništvo »Slovenca« pod šte. 2377.

Učenec s primerno šolsko izobrazbo,

zdrav in krepek, in nad 30 let prodajalka mešane stroke za stara in mešana trgovina na deželi dobi takoj mesto. — Samo pismene ponudbe na upravništvo »Slovenca« pod št. 2322.

Jedilanošo in spretno natakarico

sprejmo takoj v restavraciji »SLON« v Ljubljani. Za restavrant! Za kavarnel! Lep, elek. PIANINO naprodaj. tričen Vprašati v upravi lista pod šte. 2288.

Lepo POSESTVO.

Hiša, zidana, in gospodarsko poslopje, z opeko krito, tik farne cerkve in šole, 5 njiv, 2 velike košene in lep gozd za sekanje, prav na lepem kraju, 15 minut od železnice, naprodaj. — Pojasnila daje: FRANC BOŽIČ, vrtnar, Ribnica, Dolensko. 2260

Trgovski lokal

iščem na prostem kraju v Ljubljani, prazen ali dobro vpeljan za specerijsko ali galanterijsko trgovino, tudi na deželi ni izključeno. Posredovalec dobi nagrado. — Ponudbe na upravništvo »Slovenca« pod: »LOKAL«. 2328

Pletilke!

dobro izurjene sprejem pod ugodnimi pogoji takoj! Stanovanje v hiši, drugo po dogovoru. Pletenine CIRIL VAJT, Kranj.

Gramofon,

kompl., s ploščami, dobro ohranjen, poceni naprodaj. Naslov pove upravništvo »Slovenca« pod šte. 2330.

Na prodaj je: 5 vagonov lepega sladkega

rdečega brinja

1/2 vagona surovega naftalina

in 50 hl močan vinski sod.

Kje, pove: F. CVEK v Kamniku.

Dinamo

1 HP, 110 voltov, proda URŠI KEPA, Bogenšperk - Litija.

Bele oblekce za deklice

navadne otroške in kmečke oblekce v vseh velikostih, bluze bele in barvaste, najnovejših krojev, ženski in otroški predpasniki, različne športne srajce za gospode, kakor tudi razno drugo perilo lastnega izdelka priporoča po jako nizkih cenah

modna in manufakturna trgovina

F. in I. GORIČAR

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29.

Društvo Nestlé

razpisalo je za svoje člane v kraljevini SHS tekmo

s številnimi nagradami (glej spodaj popis).

NACRT TEKME JE SLEDECI:

Vsakemu komadu znane čokolade Nestlé je priložena slička. Vsak tekmeč - nabiralec mora nabrati kompletno kolekcijo 72 raznih sličic. Ko tekmeč nabere nekoliko sličic, naj zahteva od zastopstva Nestlé Belgrad, Kralja Petra ulica 28 ali Zagreb, Gunduličeva ulica 19 album, katerega mu takoj pošljejo po pošti. Album vsebuje 72 kopij sličic, kakršne so priložene vsakemu komadu čokolade, ter se sličice nalepijo na odgovarjajoča mesta in kadar se album napolni, je treba istega takoj poslati zastopstvu Nestlé in to samo v Belgrad, Kralja Petra ulica 28, kjer se imena zabeležijo v naročilno knjigo v onem redu kakor prispejo.

Radl kontrole je prost vpogled v knjigo tekmeč.

Prvi prispeli album dobi prvo, drugi drugo nagrado in tako naprej. — Vse vrste znane švicarske čokolade Nestlé se dobé v vsaki boljši trgovini te stroke.

POPIS NAGRAD:

1. Vozni listek Lrazr. v spal. vozu za vožnjo tja in nazaj Belgrad-Pariz.
2. Salonska garnitura, sestojča iz divana, dveh foteljev in štirih stolov.
3. Bon za moško obleko v vrednosti 2000 dinarjev.
4. Bon za žensko obleko v vrednosti 3000 dinarjev.
5. Bon za deško obleko v vrednosti 1000 dinarjev.
6. Bon za obleko deklice v vrednosti 1000 dinarjev.
7. Šivalni stroj.
8. Marmornata pisalna garnitura za pisarno.
9. Puška »Flobert«, kaliber 6, s potrebnimi števili nabojev.
10. Gramofon s 25 ploščami.
11. Kovčice s potovalnimi potrebščinami.
- 12.—75. 64 nagrad, sestavljenih iz 3 škatlic Nestléjeve moke, 3 škatlic kondenz. mleka, 3 škatl. Kakao-Kohler in 3 škatl. bonbonov Kohler.
- 75.—175. 100 nagrad, sestavljenih iz pravih švicarskih double- in kovinskih ur z jermen in brez njih. 2179

NAZNANILO!

P. t. občinstvu vljudno naznanjam, da opustim z današnjim dnem restavracijo hotela »UNION« v Mariboru in prevzamem 15 t. m.

kolodvorsko restavracijo na državnem kolodvoru v Zagrebu.

Zahvaljujem se tem potom vsem cenjenim gostom, ter se pri eventuelnem posetu Zagreba najtopleje priporočam.

Prometni zavod za premog

d. d. v LJUBLJANI

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov

za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

prima čehoslovaški in angleški koks za livarne in

domačo uporabo ter kovaški in črni premog

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/II.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 Din.)

FOTO-LITOGRAFSKA DELA:

po najmodernejšem načinu in zmernih cenah. Jugoslov. tiskarna v Ljubljani.

FOTOGRAFSKI ATELJE:

Grabiec Franjo, Miklošičeva cesta št. 8.

GRADBENO PODJETJE IN TEHNIŠKA PISARNA:

Ing. Alojz Hrovat in ing. Albin Černe, Ljubljana, Krekov trg št. 10/I.

GRAMOFONI, PLOŠČE

in posamezni deli. A. Rasberger, Ljubljana, Sodna ulica št. 5.

ILIRIJA, LESNA TRGOVSKA IN INDUSTRIJALNA DRUŽBA

Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8.

KLEPARJI:

Produktivna sadruga kleparjev, inštalaterjev, kotlarjev in krovec v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 28.

Korn T., Poljanska cesta št. 8.

Remigar & Smerkol, Florijanska ul. 18.

KLISEJE:

za eno- ali večbarvni tisk, za vse oblike in vrste tiska, Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

KNJIGARNE:

Jugoslovanska knjigarna, Pred škofijo.

KONFEKCIJA:

J. Maček, Aleksandrova cesta 3.

MEHANIČNA DELAVNICA za pis. stroje:

Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

»OREL« POTREBŠČINE IN KLOBUKI:

Kunovar Ivan, Stari trg št. 10.

PARNA PEKARNA:Jean Schreya nasl. Jakob Kavčič, Gra-
dišče št. 5.**PISALNI STROJI IN POTREBŠČINE:**

Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

PLESKARJI, SOBO- IN CRKOSLIKARJI:

Produktivna zadruha, reg. zadr. z o. z., Ljubljana, Gosposka ulica št. 4.

SOBNO SLIKARSTVO:

Zuran Martin, Mestni trg št. 12.

SPEDIJSKA PODJETJA:

»Orient« d. d., Sodna ulica 3, Tel. 468.

Ranzinger R., Cesta na juž. železnico 7-9.

STAVBENO PODJETJE:

Višintin Ivan, Ljubljana, Vodmatski trg 7.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:

Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2.

STEKLAR:Bajželj Jožef, Ljubljana, Gosposvetska
cesta št. 6/II.**SVETLO KOPIRNE ODTISE:**(pavze) pozitivne in negativne, v poljub-
ni velikosti. Jugoslovanska tiskarna v
Ljubljani.

TOVARNA PEČI IN ŠTEDILNIKOV:

T. Heuffel-a nasl. Žunič, Glince 258 pri
Ljubljani.**TRGOV. Z DEZNIMI IN SOLNČNIKI:**

Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:Erjavec & Turk pri »Zlati lopatic«, Valva-
zorjev trg št. 7.

Sušnik Alojzij, Zaloška cesta št. 21.

URARSKA POPRAVILNA DELAVNICASeliškar Ivan, Pot v Rožno dolino št. 10.
(Ceno in točno.)**ZALOGA POHISTVA:**

F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

Blagoza prevleko divanov in dru-
zega pohištva v veliki izbiri,
dalje različno platno in jute
za tapetnike, sedlarje i. t. d. priporoča

turdha A. & E. Skaberné, Ljubljana

Mestni trg 10.

GARJEkraše, lisaje odstranjuje
pri človeku in živalih
Naftolmazilo, ki je brez
duha in ne maže perila.
1 lonček za 1 osebo po
pošti 5 Din. priTRNKOCI, lekarna
Ljubljana, Slovenija.**I jugoslovanska tovarna
»TRIBUNA«**Ljubljana, Karlovska cesta 4. Zvonarska
ulica 1 — priporoča otroške vozičke in
dvokolesa raznih modelov. Sprejemajo se
tudi popravila. Prodajalna: Stari trg 28.**SVETLO-KOPIRNE ODTISE**(PAVZE) STAVBNIH, STROJNIH I. DR. NAČRTOV, POZI-
TIVNE IN NEGATIVNE, V POLJUBNI VELIKOSTI IN
NAKLADI**KLISEJE**ZA ENO- ALI VEČBARVNI TISK, V POLJUBNIH OBLI-
KAH, ZA VSE VRSTE TISKA OD PREPROSTE DO NAJ-
FINEJŠE**FOTO-LITOGRAFSKA DELA**PO NAJMODERNEJŠEM NAČINU, IZVRŠUJE V KRATEM
ČASU IN PO ZMERNIH CENAH**JUGOSLOVANSKA TISKARNA**

LJUBLJANA

LJUDSKA POSOJILNICA

r. z. z n. z. v Ljubljani

obrestuje od 1. jul. 1922 dalje

hranilne vloge po 4%

Vezane hran. vloge (t. j. vloge, ki se morajo poprej odpovedati), se obrestujejo po dogovoru.

M. Kuštrin Tehnični, elektrotehnični in gumi-
jevi predmeti vseh vrst na drobno
in debelo. Glavno zastopstvo polnih
gumijevih obročev za tovarne av-
tomobile tovarne Walter Martin.
Hidravlične stiskalnice za montira-
nje gum. obročev v centrali, Rimska
cesta št. 2. Prevozno podjetje za pre-
voz blaga celih vagonov na vse kra-

je, za kar je na razpolago deset tovornih avtomobilov.

Centrala: LJUBLJANA, Rimska cesta 2.

Podružnice:

LJUBLJANA, Dunajska cesta 23, tel. št. 470.

MARIBOR, Jurčičeva ul. 9, tel. št. 133.

BEOGRAD, Knez Mihajlova ulica št. 3.

Naznanilo. Ivan Ogorelec, ustanovitelj tvrdke F. P. Vidic &
Komp. l. 1888, naznanja, da je izstopil iz te tvrdke
V. družbi z gosp. J. Kalmusom, tovarna glinastih peči in štedilnikov,
bodeva vodila pod tvrdko**Kalmus & Ogorelec**

trgovina s pečmi in glinastimi izdelki.

Posebno opozarjava, da bodeva imela vedno v zalogi izborne
patentovane Lützove peči, specialne pekovske plošče, ploščice za
obložitev sten itd.**PISARNA:**

Dunajska cesta 14.

Kalmus & Ogorelec.

Jadranska banka - Beograd.

Delniška glavica: Din 30.000.000.—. Rezerva: Din 15.000.000.—.

Podružnice:Celle, Cautai, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj,
Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

Naslov za brzojave: Jadranska.

Afilirani zavod:**FRANK SAKSER STATE BANK**

82 Corfland Street

New York City

»DRAVA«, lesna industrijska delniška družba, Maribor.**Vabilo na subskripcijo novih delnic »DRAVE« lesne industrijske delniške družbe, Maribor.**

Redni občni zbor naše družbe je sklenil dne 27. maja t.l. povišati delniško glavico

od R 10.000.000.— na R 15.000.000.— z izdajo 10.000 novih delnic po R 500.— nom.

pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi štirih starih delnic
eno novo à 500 K, prištevši 5% obresti od nominalne 500 K od 1. januarja 1922 do
dneva vplačila.2. Novi delničarji dobe delnice po kurzu 780 K, prištevši 5% obresti od
nominalne 500 K od 1. januarja 1922 do dneva vplačila.

3. Delnice tretje emisije participirajo na čistem dobičku za leto 1922.

4. Delnice se bodo izdajale po 25 komadov skupno in se bodo izročile pod-
pisovalcem proti vrnitvi začasnega potrdila v približno dveh mesecih po končani
subskripciji.5. Repartitijo delnic za nove delničarje si pridržuje upravni svet do 5. julija 1922.
Po preteku tega roka se bo povrnila vplačana protivrednost za nedodeljene delnice.6. Podpisovanje delnic nove emisije se vrši od 10. junija do 30. junija 1922,
in sicer pri:

- a) Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani,
-
- b) Ljubljanski kreditni banki, podružnica v Mariboru,

c) Centralni banki d. d. Zagreb, podružnica v Mariboru,

d) Trgovski banki d. d. v Ljubljani,

e) Trgovski banki d. d. Ljubljana, podružnica v Mariboru,

f) »Dravi«, lesni industrijski delniški družbi v Mariboru, Aleksandrova
cesta št. 51.Naša družba se je v dveh letih svojega obstoja izredno razvila, tako da sicer
visoka delniška glavica nikakor ne more več zadoščati. Ker je popraševanje po
izdelkih naše tovarne za upognjeno pohištvo v Zbelovem vedno večje, tako da
komaj zadoščamo naročilom, moramo tovarno primerno razširiti. Delni znesek po-
višane glavice se bo uporabil za nadaljno moderno ureditev našega podjetja v
Mariboru, kjer smo vpeljali strojno in stavbeno mizarstvo. Prepričani smo, da bomo
tudi leto 1922. zaključili z lepim čistim dobičkom, ki bo čist dobiček leta 1921. v
znesku 1.738.270 K 83 vin. še izdatno presegal.Sloves, ki ga uživajo naši izdelki in sploh naša družba, si hočemo tudi v
bodoče ohraniti.

V Mariboru, dne 1. junija 1922.

Upravni svet »Drave«, lesne industrijske delniške družbe, Maribor.